КПСС XXIII СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ

Моҳир механизатор Мамажон Дадажоновнинг пахтачиликни комплекс механизациялашга даъват этувчи ватанпарварлик ташаббуси кенг қанот ёймоқда. Механизаторлар терим машиналарини бошқаришни пухта ўрганиб олиб юксак унумдорликка эришиш, илғор усулларни ишлаб чиқаришга кенг жорий этиш учун астойдил курашмоқдалар.

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» — ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМИТЕТА КОМПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ УЗБЕКСКОЙ ССР

48 йил чиқиши
№ 156 (13.418).
13 июль 1966 йил
ЧОРШАНБА
Баҳоси 2 тийин.

БЕШ ЙИЛЛИК ЗАФАРЛАРИ

Андижондаги ирригация машинасозлиги заводида беш йиллиннинг биринчи йили бошидан буён планга қўшимча суратда ариқ қазийдиган «КПН-0,35» маркали юзинчи машина ишлаб чиқарилди.

Завод йил бошидан буён қишлоқ хўжалигига мингдан ортиқ «ПГ-35» маркали насос берди. Бу насосларнинг бир қисми яқинда рўй берган тошқин вақтида пахтазорларни босиб нетган сувни чиқаришда муваффақиятли ишлатилмоқда.

Завод бульдозерларга ўрнатилаётган осма уснуналар ва бошқа машиналарни графикда белгиланганидан тез ишлаб чиқармоқда.

●

Давлат комиссияси Самарқанддаги 150-қурилиш трестининг биноқорларидан ярим автоматик иш режимига эга бўлган янги тегирмон комбинатини қабул қилди.

Комбинат ихтиёрида икки элеватор бор. Бу элеваторлар муддатидан ярим йил илгари қуриб битказилди. Механизмлари синаб кўрилганидан кейин элеватор янги ҳосил ғалласини қабул қила бошлайди.

КОМПЛЕКС РИВОЖЛАНИШ ЙЎЛИДА

УРГАНЧ. («Совет Ўзбекистони» мухбиридан). Хоразм область партия комитетининг пленумида КПСС Марказий Комитети май Пленуми ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети учинчи пленумининг қарорлари ишчанлик вазиятида муҳокама қилинди.

Область партия комитетининг биринчи секретари Б. Р. Раҳимов докладида ва музокараларда областда суғориладиган деҳқончиликни ривожлантириш истиқболлари кўрсатиб ўтилди.

Пленум ишида Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг иккинчи секретари В. Г. Ломоносов қатнашди ва нутқ сўзлади.

Область партия комитетининг иккинчи секретари В. К. Доленко область ташкилотининг ўтган конференцияси қарори қандай бажарилаётганлиги тўғрисида ахборот берди.

ЎЗБЕКИСТОН ЛКСМ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети секретариати бир группа ёш механизаторларнинг Мамажон Дадажонов ташаббусига қўшилиб, «Биз ҳам жасорат кўрсатамиз» деб ёзган ва шу йил 12 июнда «Ёш ленинчи» газетасида босилган мактубини маъқуллаб қарор қабул қилди.

Сирдарё областидаги «Андижон» совхози комплекс механизация бригадасининг бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Мамажон Дадажоновнинг «Механизатор, жасорат кўрсат», деган мактуби ва ёш механизаторларнинг жавоб хати кенг муҳокама қилинсин, — дейилади қарорда.

Наманган районидаги Калинин номли колхозда ғўзалар кунда бир яшнамоқда. Айниқса Собиржон Турдиалиев бошлиқ бригадада ғўзаларнинг авжи баланд. Ҳосил ниҳоналари кун сайин кўпайиб, ғўзалар ёпласига кўсаклай бошлади. Сиз бу суратда бригада бошлиғи С. Турдиалиев билан трактор механиги Т. Боймирзаев ўртоқларни машина теримига ажратилган майдондаги ғўзаларни кўздан кечираётганларида кўриб турибсиз.

М. Иброҳимов фотоси.

БИЗ ҲАМ ЖАСОРАТ КЎРСАТАМИЗ

Биз, республикада хизмат кўрсатган механизатор, Сирдарё областидаги «Андижон» совхозининг комплекс механизациялашган бригадаси бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Мамажон Дадажоновнинг республикадаги барча механизаторларга ёзган хатини «Совет Ўзбекистони» газетасидан ўқиб, мамнун бўлдик. Унинг ўз касбдошларига қалб қарорати билан айтган гаплари қар биримизни тўлқинлантириб юборди. Атоқли механизаторнинг ўртага ташлаган масалаларини ўйлаб кўрдик, фикрлашдик.

Мамажон Дадажонов ўз хатида шундай дейди:

«Азиз биродарлар! Ахир, бултур ва ўзоғи йиллардан бошлабгина машинада пахта тераётганимиз йўқ-ку. Агрегатларимизни кўп йиллардан бери ишлатиб келамиз. Ихтиёримизда ҳозир 20 мингдан кўпроқ машина бор. Ҳар бир агрегат билан 2 тоннадан пахта терилганда ҳам, бир кунда 40 минг тонна бўлади. Бир ойда бир миллион 200 минг тоннага етади. Холбуки, бундан анча ошириб пахта теришимиз, пахтакорларнинг ярим юкини енгиллаштиришимиз мумкин».

Ҳа, пахтакорларнинг ярим юкини енгиллаштиришимиз мумкин!

Лекин афсуски, машинада пахта териш ўтган йили яхши якунланмади. Бункерлар билан бир миллион тонна пахта териш ҳақида олинган социалистик мажбурият бажарилмади. Нега шундай бўлди? Ҳосил каммиди? Ахир, ўтган йили мисли кўрилмаган даражада мўл ҳосил етиштирдилар-ку. Об-ҳаво халақит бердими? Ундай десак бутун куз фасли машина терими учун қулай бўлди-ку.

Мамажон Дадажонов ўз хатида машина теримидаги камчиликларни жуда тўғри кўрсатиб берди. Биз ҳам ўтган йили терим машиналаридан етарли фойдаланмаганлигимизнинг сабабларини айтиб ўтмоқчимиз.

Ўтган йили терим айни қизиган кунларда бирғина Шаҳрисабз районида ҳар бешта машинадан биттаси бекор турди. Шу райондаги «Партия XX съезди» колхозида 9 агрегат билан мавсумда атиги 95 тонна пахта терилди. Ҳар бир агрегат билан 9,3 тоннадан-а! Ҳолбуки шу райондаги Энгельс номли колхозда ёш механик-ҳайдовчи Муҳаммад Бойзигировнинг бир ўзи 110 тонна пахта терди.

Бундай ақл бовар қилмайдиган тафовут жуда кўп жойда юз берганлигини фақат афсусланиб эсга олиш мумкин. Хўш, «Партия XX съезди» колхозида механизаторларнинг кўпчилиги нима учун бункерлардан кам пахта тўкди. Буни ҳақиқатда ҳам терим техникасига нотўғри муносабатда бўлиш, механизатор кадрларга гамхўрлик билан қарамаслик, йиғим-теримга аввалгидек пухта ҳозирлик кўрмаслик оқибати дебгина тушуниш мумкин.

Бу йилги мавсумда ана шундай ҳолларга қатъий чек қўйишимиз керак. Ҳар бир механизаторга гамхўрлик қилиш, айниқса ёш, тажрибасиз ҳамкасбларимизнинг ҳақли талабларига қулоқ солиш ва уларга яқиндан кўмаклашиш лозим. Терим агрегати пахтакорнинг қаноти, терим даврида у билан қўл узун бўлади.

Бизнинг орамизда терим машиналари қудратига ишончсизлик билан қарайдиганлар эндиликда йўқ. Бизнинг пахта терадиган машиналаримиз дунёдаги барча терим машиналаридан афзал. Ундан қандай фойдаланиш кераклигини Валентин Тюпко, Турсуной Охунова, Жавод Кўчиев, Маннон Жалолов, Қурбон Кенжаев, Инобат Охунова, Суяр Толмасов ва яна юзлаб «зангори кема» капитанлари ҳаммага исботлаб бердилар. Мамажон Дадажоновнинг ўзи ўтган йили «Ўзбекистон» маркали янги машина билан 400 тоннага яқин пахта тергани — агрегатлар қудратининг ёрқин намойиши эмасми? Агар техникани тўғри бошқара олсак, уни севсак, машина терими учун нимани талаб қилинса, уни вақтида сифатли амалга оширсак, ҳаммамиз ва ҳамма жойда шундай натижаларга эришишимиз мумкин.

Ўзбекистон Комсомоли Марказий Комитетининг XII пленуми қатнашчилари ажойиб ташаббус бошлаган. 1965-1966 йиллар мобайнида 100 минг механизатор кадр тайёрлаш ва қайта тайёрлаш учун ҳиммат кўрсатган эдилар. Шундан буён ўтган даврда 45 минг механизатор кадр тайёрланди, қолганлари бу йил тайёрланмоқда. «Қишлоқда яшайсанми, техникани бил!» шиори қишлоқдаги йигит ва қизларимизнинг қалбидан чуқур жой олди. Республика комсомол ташкилоти, область, район ва хўжаликларидаги комсомол ташкилотлари бу соҳада яхшигина натижаларни қўлга киритмоқдалар. Айрим хўжаликларда очилган қисқа муддатли курсларда минглаб ёшлар таълим олмоқда. Масалан ВЛКСМ XV съезднинг делегати Тошхон Ҳожиқосимова раислик қилаётган Андижон область Бўз районидаги «Янги турмуш» колхозида 33 комсомол-ёш трактор машиналарини бошқаришни ўрганмоқда. Шулардан Марҳабо Бозорбоева, Робия Тошпўлатова, Ҳабиба Рустамова, Маҳбуба Аҳмедова сингари 17 хотин-қизнинг ҳам муваффақиятли ўқиётгани кишини қувонтиради. Тошкент область Ўрта Чирчиқ район комсомол ташкилотларининг ташаббуси билан шу йил райондаги Ленин номли колхозда ташкил этилган механик-ҳайдовчилар курсини 150 хотин-қиз битириш арафасида. Бундай мисоллари кўплаб келтириш мумкин. Лекин, Мамажон Дадажонов ўз хатида ёзганидек, ҳали ҳам бу соҳада талайгина камчиликлар бор. Механизатор-кадрларнинг сафларини ўстиришда айрим хўжалик раҳбарлари ва комсомол ташкилотлари пала-партиш иш тутмоқдалар. Ўқишга юбориш учун дуч келган кишини тавсия қилиш ҳоллари юз бермоқда. Машинага эътиборсиз қараётган айрим консерваторлар терим вақтида кўпроқ ўқувчилар, студентлар, шаҳарлик ҳашарчиларга умид боғламоқдалар. Бу уят, энди. Теримда қўл кучига ишониш пахта тайёрлаш муддатининг чўзилиб кетишига, болаларнинг ўқишдан қолишига, кўп меҳнат ва маблағ сарф қилинишига олиб боради.

«Энг зарурги механик-ҳайдовчи кадрлар тайёрлашга, уларнинг малакасини оширишга зўр берайлик. Мен мавсум бошлангунча камида 4-5 та шогирд тайёрлайман. Шу билан бирга, бригадамиз ҳузурида очиладиган 40 кунлик курсда 40 та механик-ҳайдовчига ўз касбимни ўргатаман, бошқалар шундай қилишса, яхши бўлур эди».

Мамажон Дадажоновнинг бу олижаноб ҳиммати ва ҳаққоний талаби биз ёш механизаторларнинг ҳам дилимиздаги муддаомиздир. Шунинг учун ҳам биз унинг бу даъватига жон-дилдан қўшиламиз. Биз комсомол-ёш механизаторлар таниқли механизатор Мелиқўзи Умрзоқов ва Маҳбуба Насриддиновалар бошлаган ажойиб ташаббус 1+5 ташаббусимизни яна давом эттиришимиз керак деб ўйлаймиз. Ўзимиз ишлаб турган участка, бригада ва хўжаликларда қисқа муддатли курслар очишга, механизаторлик касбига меҳр қўйган йигит ва қизларни танлаб ўқишга жалб этишга киришамиз. Бошқа барча биродарларимизни ҳам бу ҳаракатга қўшилишга чақирамиз.

Қадрли дўстлар! Келинг, ҳар биримиз аниқ мажбурият олайлик. Ёш механизатор кадрлар тайёрлашга ва комсомол Марказий Комитети Пленумининг 100 минг механизатор-кадр тайёрлашдек шонли ишига муносиб ҳисса қўшайлик.

Шу йил бўлиб ўтган Ўзбекистон комсомолининг XVIII съезди резолюциясида механизатор-кадрлар тайёрлашнинг аҳамияти алоҳида уқтирилган. Резолюцияда бундай дейилган: Бу йил 55 минг ёш механизатор тайёрлансин ва қайта тайёрлансин. Шу мақсадда комсомол комитетлари бевосита хўжаликларнинг ўзида механизаторлар умумий таълим курсларини, профессионал-техника ўқув юртлари филиалларини вужудга келтиришда янада актив қатнашишлари, механизация ўқув юртларига ўқувчилар қабул қилиш планларининг сўзсиз бажарилишини таъминлашлари, ёш механизаторлар тайёрлаш сифатини яхшилаш тўғрисида ғамхўрлик қилишлари керак.

Съезд Фарғона областидаги Энгельс номли колхозининг аъзоси Маҳбуба Насриддинованинг самарали ишини маъқуллайди. У ҳар йили ёш колхозчилардан 5 кишига механизаторлик ихтисосини ўргатмоқда. Съезд колхоз ва совхозлардаги ҳар бир комсомол ташкилотини Маҳбуба Насриддинованинг ана шу ватанпарварлик ташаббусини кенг ёйишга, механизатор кадрлар тайёрлаш соҳасидаги ишни кучайтиришга чақиради».

Биз, ёш механизаторлар Ўзбекистон комсомоли XVIII съездининг қарорларини бажаришда комсомол ташкилотларига яқиндан ёрдам беришимиз зарур.

Ҳурматли дўстлар! Биз яна бир зарур масалани ўртага ташламоқчимиз. Илгаридан пахта теримида донг тараган жуда кўп дўстларимиз бор эди. Негадир, ўтган йили уларнинг номлари чиқмай қолди. Қани, бухоролик Муяссар Барноева, қанд андижонлик Эътибор Набиева ва бошқалар ёш механик-ҳайдовчиликка ўқиб чиқиб, кейин дом-дарасиз кетаверса майлими, бу биз механизаторлар шаънига, комсомол шаънига яхшими? Улар бу йил пахта далаларида, албатта, бўлишлари, «зангори кема»лар рулини маҳкам ушлаб, шуҳратларини тиклашлари керак.

Биз шунга эришайликки, терим машиналари ёш қўлларда янада қудратлироқ куч билан гуруллаши, ҳар бир агрегатни энг юқори унум билан ишлатайлик.

Республикамизда ҳар йили техника ремонти бўйича зарбдор ойлик эълон қилинади. Бунинг аҳамияти яхши тушуниб олган механизаторлар, хўжаликлар ва комсомол ташкилотлари олтин кузни дуруст кутиб олишаяпти. Халқимиз: «Вақтинг кетди — нақдинг кетди», «Темирни қизиғида бос», «Отни вақтида қамчила» деб бежиз айтмаган. Биз шундай қилаяпмиз. Бошқа дўстларимизни ҳам шундай қилишга чақирамиз.

Ғўзани нормадагидек ўстириш — машинада пахта теришнинг муваффақиятини таъминлайди. Тўғри ва текис олинмаган жўяк, нотўғри таралган сув, говлатиб юборилган ғўза, бегона ўт механик-ҳайдовчининг қўлини тутади, ишнинг белига тепади. Ҳар бир механизатор ўзи ҳосилини териб оладиган пайкалларга кўз-қулоқ бўлиши керак. Кузда машина теримига халал берадиган ҳар қандай камчиликни сира кечиктирмай бартараф этишга ёрдам бериш зарур. Биз ўзимиз эса ғўза қатор ораларининг тўғри ва текис бўлишини, ғўзаларнинг нормал баландликда ўсишини, эгатларни бегона ўт босмаслигини доимо назорат қилиб турибмиз. Бунда бизга «комсомол прожектори» постларининг аъзолари кўмаклашмоқдалар.

Ғўза баргларини сифатли тўктириш — машиналардан унумли фойдаланишнинг гаровидир. Баъзи пахтакорларда: ғўзанинг барги эрта тўктирилса, кўсаклар тўлишмай қолади, деган нотўғри тушунча йўқ эмас. Биз ўзимизнинг ва комплекс механизациялашган бригада, звеноларнинг тажрибасида бунинг аксини кўрдик. Ғўза барглари тўктирилмаган майдонларга нисбатан, ғўза барглари тўктирилган майдонлардаги кўсакларнинг залвари оғирроқ ва етилиши эртароқ бўлар экан. Шунинг учун ҳам, ғўза барглари барвақтроқ тўктиришга, дефолациянинг сифатли ўтиши учун химизаторлар билан бирга биз ҳам жон куйдирайлик.

Ўзбекистондаги кўпгина илғор хўжаликлар пахтани машинада теришдек муҳим ва шарафли ишни муваффақиятли ўтказиш учун ҳозирдан бошлаб зарур тадбирларни кўрмоқдалар. Тошкент область Янгийўл районидаги «Интернационал» колхози аъзоларининг бу соҳада белгиланган тадбирлари диққатга сазовордир. Биз ҳам «Интернационал»чилардек, машина теримига ҳар тарафлама намунали тайёргарлик кўрайлик.

Ҳамкасб дўстлар! Терим машиналари ҳайдовчиларини халқимиз севиб, «дала гвардиячилари» дейишади. Бу ҳам шарафли, ҳам фахрли ном. Ҳамиша ғалабанинг олдинги марраларига интилиб, зафар байроғини баланд кўтарган жасур кишилар шундай ном билан аталишга ҳақли. Пахта майдони ҳам — жасорат майдони. Ёшлик ва мардликни намойиш этадиган майдон. Пахта эса бизнинг коммунистик мўл-кўлчиликка қўшадиган катта ҳиссамиз, ор-номусимиз, қардош халқлар олдидаги интернационал бурчимизнинг рамзидир. Бу йил, шонли беш йилликнинг дебоча йилида «зангори кема» капитанлари зиммасида 1 миллион 175 минг тонна «оқ олтин»ни пўлат этаклар билан териб тўкиш вазифаси турибди. Бу йил ўзининг оламшумул тарихий саналари билан янги саҳифалар очаяпти. Бу йил жонажон партиямизнинг XXIII ва Ленин комсомолининг XV съездлари бўлиб ўтди. Съезд қарорлари, КПСС Марказий Комитетининг май Пленуми ҳужжатлари пахтакорларни ҳам янги-янги ғалаба чўққиларига чорлаяпти. Пахтачиликда чинакам қалб қўримиз, пешана теримиз, ёшлик шижоатимиз билан ўрнак кўрсатайлик. Зафар ураш билан қўлга киритилади. Бу курашнинг олдинги марраларида бўлайлик. Терим агрегатларини мавсумга қанча пухта тайёрласак, механизатор-кадрлар сафларини қанчалик тўлдирсак, бепоён яшил квадратларидаги ғўзаларни қанча зўр меҳр билан парвариш қилсак, кузда уядаги хирмонларимизнинг қадди шунча баланд бўлади.

Техника деҳқоннинг дўсти, мададкори. Терим машиналари комсомолнинг, ёшликнинг ғурур ва ифтихори. Ёш қўллар, меҳнатсевар қўллар бардам бўлсин. Биз ҳам чинакам жасорат кўрсатайлик.

Гурсуной РАИМОВА,
Тошкент область Янгийўл районидаги Охунбобоев номли колхоз комплекс механизациялашган комсомол-ёшлар бригадасининг бошлиғи, механик-ҳайдовчи.
Қувондиқ АБДУРАЗЗОҚОВ,
Сирдарё область Ильич районидаги Герман Титов номли совхоз комплекс механизациялашган комсомол-ёшлар бригадасининг бошлиғи, механик-ҳайдовчи.
Гулора РАҲИМОВА,
Хоразм область Гурлан районидаги «Маданият» колхози комплекс механизациялашган комсомол-ёшлар бригадасининг бошлиғи, меха ник-ҳайдовчи.
Зафар МАДАМИНОВ,
Андижон область Андижон районидаги «Коммуна» колхози комплекс механизациялашган комсомол-ёшлар бригадасининг бошлиғи, механик-ҳайдовчи.
Мунаррам ФУЗАЙЛОВА,
Бухоро область Ромитан районидаги «Коммунизм» колхози комплекс механизациялашган комсомол-ёшлар бригадасининг бошлиғи, меха ник-ҳайдовчи.
Кибор МАМАЖОНОВ.
Фарғона область Охунбобоев районидаги Охунбобоев номли колхоз комплекс механизациялашган комсомол-ёшлар бригадасининг бошлиғи, механик-ҳайдовчи.
Бойзоқ СУЛАЙМОНОВ,
Самарқанд область Пайариқ районидаги Охунбобоев номли колхоз механизатори.
Парда НАМАТОВ,
Қашқадарё область Қаршн районидаги «Ленинизм» колхози комплекс механизациялашган комсомол-ёшлар бригадасининг бошлиғи, механик-ҳайдовчи.
Абдусаттор РЎЗИҚУЛОВ,
Сурхондарё область Сариосиё районидаги «Коммунизм» колхози комплекс механизациялашган комсомол-ёшлар бригадасининг бошлиғи.
Гулсара ПИРНАЗАРОВА,
Қорақалпоғистон АССР Бируний районидаги «Ўзбекистон ССР 40 йиллиги» совхози комплекс механизациялашган, комсомол-ёшлар бригадасининг бошлиғи, механик-ҳайдовчи.

«Ёш ленинчи», 12 июль.

А. П. РУДАКОВНИ ДАФН ЭТИШ МАРОСИМИ

Коммунистик партия, совет халқи 12 июлда Ленин партиясининг таниқли арбоби, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари, КПСС Марказий Комитети оғир саноат бўлимининг мудири, СССР Олий Совети депутати Александр Петрович Рудаков билан сўнгги марта видолашди.

Соат 13 да меҳнаткашларнинг Союзлар уйига кириши тўхтатилади. Колонна олдида марҳумнинг қариндош-уруғлари ва яқинлари, КПСС Марказий Комитетининг аъзолари, министрлар, СССР Олий Советининг депутатлари қоладилар. Видолашувнинг сўнгги дақиқалари бошланади.

Мотам кортежи В. И. Ленин Мавзолейи рўпарасида тўхтайди. А. П. Рудаковнинг ҳоки солинган қутича баланд супачага қўйилади.

Соат 14. Л. И. Брежнев, А. П. Кириленко А. Н. Косигин, А. Я. Пельше. А. Н. Шелепин. В. В. Гришин, П. М. Машеров, Д. Ф. Устинов, И. В. Капитонов, Б. Н. Пономарев ўртоқлар, СССР Олий Совети Президиумининг аъзоси А. И. Микоян, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари, А. П. Рудаковни дафн этишни ташкил қилувчи ҳукумат комиссиясининг аъзолари Мавзолей минбарига чиқадилар.

ҚИЗИЛ МАЙДОНДА МОТАМ МИТИНГИ

Ҳукумат комиссиясининг раиси, КПСС Марказий Комитетининг секретари И. В. Капитонов КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Советининг топширишига биноан, А. П. Рудаков хотирасига бағишланган мотам митингини очади.

КПСС Москва шаҳар комитетининг биринчи секретари Н. Г. Егоричев Москва шаҳар партия ташкилоти ва Москва шаҳрининг меҳнаткашлари номидан гапиради. Шундан кейин СССР қора металлургия министри И. П. Казанецга сўз берилади.

Мотам митинги ёпиқ деб эълон қилинади.

Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг раҳбарлари, дафн этишни ташкил қилувчи комиссиянинг аъзолари Мавзолей минбаридан пастга тушадилар. Улар супача ёнига келиб, марҳумнинг ҳоки қўйилган катафалкни кўтарадилар ва Кремль девори томон борадилар.

А. П. Рудаков ҳоки солинган қутича девор токчасига қўйилади.

Артиллерия салютининг садолари янграйди. Бу садолар СССР давлат гимнининг улуғвор куйи билан қўшилиб кетади.

Харбий бўлинмалар ўзининг бутун ҳаёти ва фаолиятини Коммунистик партия ва совет халқига хизмат қилишга бағишлаган А. П. Рудаков ҳурматини бажо келтириб Қизил майдондан саф тортиб ўтадилар.

(ТАСС).

ҲИНДИСТОН БОШ МИНИСТРИ ИНДИРА ГАНДИ МОСКВАГА КЕЛДИ

Ҳиндистон Бош министри Индира Ганди Совет ҳукуматининг таклифига биноан 12 июлда расмий визит билан Москвага келди.

Ҳиндистон ва Совет Иттифоқининг давлат байроқлари билан безатилган Внуково аэродромида ҳурматли меҳмонни СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин ва бошқа расмий кишилар қутиб олдилар.

Москва меҳнаткашларининг аэродромда бўлган вакиллари дўст мамлакат ҳукуматининг бошлиғини қизғин табрикладилар.

(ТАСС).

БЎЛАР-КЕТАР ЭМИШ...

Жарқўрғон районидаги Ленин номли колхозининг экинзорлари «Какайди» каналининг бошида жойлашган. Бу хўжаликдан кейин эса «Партия XXII съезди», «Меҳнат—роҳат» ва «Коммунизм» колхозларининг экинзорлари бир-бирига туташиб кетган. Бироқ, сув бошида жойлашган колхозда ғўзалар чанқаб ва қовжираб ётибди. Канал этагидаги колхозларда эса экинлар об-тобида суғорилган, тупроқ юмшоқ, ғўзалар серавж.

Хўш бунга сабаб нима? Ана шу жумбоқни ечмоқ учун дала айландик. Шеригим, район газетасининг редактори Ғуломжон Холиқов билан бирорта сувчи ёки бирор транторчини кўрмадик. Тракторлар пайкал четларида қантариглин турибди, сув эса эгасиз қолиб, тўғри келган ёққа оқиб ётибди.

ТАШВИШЛИ СИГНАЛ

Коммунист Ҳиммат Эралиев бошлиқ бригаданинг 72 гектарли майдонидан 30 гектари ҳанузгача биринчи сувни ҳам ичмаган.

Шу бригаданинг дашт участкасида турибмиз. Сув яхлит картага бошқариб қўйилган-у, лекин эгасиз оқиб ётибди. Паст жойларни ювиб, ғўзаларни таг-томири билан оқизиб кетяпти. Баъзи жойларга эса сув қўйилгани йўқ. Мотоциклда келаётган бир йигитни тўхтатиб, бу ернинг эгалари қайдалигини сўрадик. У ҳам йўловчи экан. Шундай бўлсада бу аҳволга ачиниб, бизга кўмаклашди. Уч киши бўлиб сувчиларни қидирдик...

Нариги картанинг ўртасида ерга қадалган белкурак ва кетмон дасталарига телпак ва дўппи илиб қўйилган. Бироқ, эгалари кўринмайди. Сув тўпланиб кўл ҳосил бўлган. Ғўзалар сув ичида кўринмайди. Пайкал четидаги дарахтлар остига борсак, соянинг қуюқида тўрт киши хурраи отиб ётибди. Суриштирсак улардан Йўлдош Худойқулов, Шариф Бекмуродов, Чори Тоғаевлар сувчи, Ғани Ҳодиев эса транторчи экан...

Биз колхоз раиси ўртоқ Раззоқовдан «бу аҳволда қандай қилиб гектаридан 30 центнердан ҳосил оласиз», деб сўраганимизда, у, бепарволик билан бундай жавоб берди:

— Район ташкилотлари ёрдам беришса, бир гап бўлар...

А. ХАЛИЛОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

БЕШ ЙИЛЛИК ЗАРБДОРЛАРИ

ЛОЧИН

— Нега мени лочин деб ата-шаркин? Фабрикада мендек кишилар нам дейсизми?

Ғафур ака фабрика ҳовлисидаги гулзорда чарх уриб учаётган пушти ранг қанотли капалакка узоқ термулиб қолди. Ўз-ўзига шу саволни бераркан даставвал бир воқеа ҳаёлидан ўтди.

... Нима бўлди-ю карамель цехидаги бригадир Нажим Умаров муҳим топшириқ билан узоқ сафарга отланди. Унда Ғафур ака фабрикада оддий ишчи бўлиб ишларди. Фабрика раҳбарлари бригадирнинг ўрнида вақтинча ўринбосарлик қилувчи киши танлашда ўйланиб қолишди.

— Ўзингиз яхши тушунасиз, ўртоқ Умаров, — деди директор, — сиз бошқараётган бригада маҳсулот тақдирини, ҳатто фабрика тақдирини ҳам ҳал қилади. Бу ишга синалмаган нишки тайинлаб бўлмайди.

— Бунинг уддасидан фақат Ғафуржон чиқади. Цехимизнинг бригаданинг сиру асрори унга аён. Ишончли шогирдларимдан у, — деди бригадир Умаров.

Директор ишонқирамай кулди:

— Жўжани кузда санаймиз!...

Ғафур ака карамель цехига бригадир этиб тайинланди. Устозн Н. Умаров сафарга кетмасданоқ Ғафуржон ишни бошлаб юборди. Шу орада билмаган анча нарсаларини Нажим Умаровдан сўраб олди.

— Ақл ёшда эмас, бошда, — деди Нажим Умаров, — ҳамма гап ишчилар билан ишлашда, пухта ташкилотчиликда қолган.

Ғафур ака дадиллик кўрсатди.

— Қуш уясида кўрганини қилади. Нажим ака. Менга қанот бахш этган шу коллектив эмасми?

— Сизга ишонаман, Ғафуржон! Ҳа, билдирилган юксак ишончни оқлаш керак. Қандай қилиб? Ғафур ака шу хусусда кўпроқ ўйлади. Бу саволга дангал жавоб топиш қийин эди. У дастлаб ишни резервларни аниқлашдан бошлади. Доим ишчилар орасида бўлиб, уларнинг оғир маслаҳатларига қулоқ солди. Технологияга оид адабиётларга мурожаат қилди. Ғафур аканинг изланишлари зое кетмади. У ўзининг ён дафтарчасига шундай деб ёзиб қўйди: «Дастурхонимизнинг тўкин-сочин нозу неъматларидан ҳисобланган карамель маҳсулотининг сифати ва миқдори асосан қиёмларга боғлиқ». Бу, фабрика раҳбарларига ҳам маъқул тушди. Шундан сўнг қиём тайёрловчи аппарат реконструкция қилиниб, қиёмни тез ва сифатли ишлаб чиқаришга мослаштирилди. Шу билан брак маҳсулот ишлаб чиқаришга чек қўйилди. Узоқ командировкадан келган Н. Умаров шогирдининг ютуқларини кўриб севинчини яширолмади. У Ғафур ака қўлларини маҳкам қисиб табриклар экан:

— Яша ука, чинакам лочин ишини қилибсан. Сен фабрикамиз лочинисан. Парвозингнинг янада шиддаткор бўлишини тилайман, — деди.

Мана, орадан йигирма йил ўтиб кетди. Ҳозир Ғафур ака Алимов Тошкентдаги «Ўрток» кондитер фабрикаси карамель цехида бригадир бўлиб хизмат қилиб келмоқда. Уни фабрикада ҳамма ҳурмат қилади. Алимов бошқараётган бригада планни муттасил 150-160 процент бажаради. Ғафур аканинг сурати фабрика «Ҳурмат тахтаси»дан тушмайди.

Унинг ўнлаб шогирдлари ҳозир фабриканинг илғорлари саналади. Т. Каримов, Э. Юсупов, Н. Ҳуҳтина, Э. Толипов ўртоқлар шулар жумласидан. Булар ҳоҳ ишда, ҳоҳ турмушда бўлмасин, жамоатчиликка ўрнак бўлмоқдалар.

Ҳ. ҚОДИРОВ.

Партия турмуши

БУРЧ

Партия йиғилишларидан бирида коммунист Ранса Рябченко айрим коммунистлар партия ички демократиясини, танқид ва ўз-ўзини танқидни нотўғри тушунаётгани, партия ташкилоти фаолиятидан четлашиб кетаётгани ҳақида куйиниб гапирди. Бирдан зал жонланиб кетди. Чунки, Рябченко кўпчилик коммунистлар кўнглидаги гапни айтган эди. Енимда ўтирганлардан бири қулоғимга секингина: «Пётр Елисеевич, шу масалани, яъни партия ички демократияси ва интизом ҳақидаги масалани навбатдаги йиғилишлардан бирида муҳокама қилсак қандай бўларкин?», деб қолди.

Бу гап менга, шунингдек бюро аъзоларига маъқул бўлди. Дарҳақиқат, орадан бир ой ўтгач, корхонамизнинг у ер-бу ерида «Партия ички демократияси ва интизом» мавзусида партия йиғилиши бўлади, деган эълонлар пайдо бўлди. Кун тартибига қўйилган бу масала фақат коммунистларнингтина эмас, балки коллективимизнинг деярли ҳамма аъзоларини қизиқтирди Партия йиғилишига кўп одам қатнашди. Биз йиғилишга Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг инструктори Тошҳўжаев, Фрунзе район партия комитетининг инструктори Земцов ва бошқа ўртоқларни ҳам таклиф қилдик.

Партия йиғилишининг қайси куни ва қайси соатда бўлиши бир ҳафта аввал аниқ айтилган ва эълонларда таъкидланган бўлса-да, айрим коммунистлар кечикиб кела бошладилар. Бу эса Ранса Рябченконинг «айрим коммунистлар партиявий интизомга бўйсунишни унутиб қўйишяпти», деган гапида жон борлигини тасдиқлади. Залдагилар кеч қолиб келган коммунистларга афсусланиб қарадилар. Кекса коммунист Михаил Степанович Торлин сўзга чиқиб, гапни худди шундан бошлади.

— Интизом ҳамма ерда керак,—деди кекса коммунист.— Лекин у коммунист учун айниқса муҳим фазилатдир. КПСС аъзосига кўпдан-кўп ҳуқуқлар берилган. Лекин шу билан бирга унинг бурчлари ҳам оз эмас. Агар у партиявий интизомни бузса, фақат ўз ҳуқуқларидан фойдаланиб, бурчни унутса, қандай қилиб бошқаларга намуна бўла олади, қандай қилиб ёшларни ўзига эргаштира олади? Мана, кўрдинглар: Петросов, Ғафуров, Зиёвуддинов каби коммунистлар йиғилишга кечикиб келишди. Ахир, улар ўзларининг бу ишлари билан бошқаларга салбий таъсир кўрсатишни билсалар керак. Айрим коммунистлар бу ерда кўринмаяпти Уз партия ташкилоти фаолиятининг муҳим томонлари муҳокама этилаётган йиғилишга қатнашмаслик — коммунист учун уят.

Кекса коммунистнинг гапларини ўтирганлар қизғин қўллаб-қувватлашди. Минбарга биринкетин бошқа коммунистлар кўтарилиб, коммунистнинг ҳуқуқ ва бурчлари ҳақида қимматли фикрлар айтишди.

Шундан бошлаб партия ташкилотимизда қандайдир ижобий ўзгариш сезилиб қолди. Партком, партбюро аъзолари ҳар бир коммунистнинг хулқ-атвори устидан, унинг ҳуқуқ ва бурчларига амал қилиши юзасидан қатъий назорат ўрнатди. Шунингдек, танқид ва ўз-ўзини танқид ҳам анча кучайтирилди. Лекин ҳали ҳам коммунистларнинг ҳамма танқидий таклиф ва мулоҳазаларини ҳисобга олишда айрим камчиликлар мавжуд. Тўғри, партия комитети коммунистларни йиғилишлар ўртасида қилинган ишлари ҳақида хабардор этиб туради. Лекин йиғилишларда билдирилган айрим мулоҳазалар парткомнинг эътиборидан четда қолган пайтлар ҳам бўлади. Бунда бизга кекса коммунистлар ёрдам бериб, унутилган соҳани эслатиб туришади.

Танқид ва ўз-ўзини танқид ҳақида гапириб ўтмоқчиман: очиғини айтганда танқидни ҳамма ҳам ёқтиравермайди. Баъзилар афтидан танқидни қабул қилгандай бўлиб кўринади-ю, эртасигаёқ буни унутиб юборади. Бизда шундайлар ҳам борки, улар камчиликлар ҳақида бор овоз билан гапирадилар. Бироқ бу камчиликларни бартараф қилишга келганда эса улар бир чеккага чиқиб туришади. Албатта камчиликларни кўрсатгандан кўра, уларни бартараф этиш оғир-да. Масалан, бизда коммунист Бурлуцкий ишлайди. Партия комитети унга комбинат ўртоқлик судига раислик қилишни ишониб топширди. Лекин у бу соҳадаги бурчини яхшилаб бажармаяпти. Уни биз бир неча марта танқид қилдик. Бироқ, ваъда беради-да, устидан чиқмайди.

Мана, бошқа бир мисол. Коммунист Воронинни ножўя хатти-ҳаракатлари учун биз қаттиқ танқид қилдик. Унинг хатоларини яхшилаб тушунтирдик. Бироқ у хатоларини тузатиш ўрнига, баттарроқ ножўя ҳаракатлар қилди, партия ташкилотини алдади. Биз уни КПСС safидан ўчирдик. Хато қилдингми, тузатишга ҳаракат қил. Акс ҳолда сенга Ленин партияси аъзолари safидан ўрин йўқ.

Комбинатимизда партия аъзоси деган номни пок сақлаб, коммунистик қурилишга ўзининг муносиб ҳиссасини қўшаётган коммунистлар анчагина топилади. Чунончи, коммунистик меҳнат зарбдори Ҳолҳўжа Каттаҳўжаев, Рихси Юсуфхўжаев, Федор Остапчук, Сион Сиҳаев, Зиновий Қадашевич. Абдулхай Иброҳимов, Георгий Саркисов каби ўнлаб коммунистлар коллективимизнинг фахридир. Улар партия ташкилоти қандай топшириқ бермасин, ҳаммасини бажонидил бажаришади. Корхонамиз фаолиятини яхшилашга қаратилган таклиф ва мулоҳазаларини партия комитетига ҳавола қилишади. Комбинат партия комитети ёш коммунистлар билан ишлаганда ҳам, партиясиз ишчилар билан алоқа қилганда ҳам ана шундай оташқалб, меҳнатсевар коммунистларни ўрнак қилиб кўрсатади. Дарҳақиқат, партиявий бурч — олий, муқаддас бурчдир. Унга риоя қилмасликка ҳеч кимнинг ҳақи йўқ.

П. СЕЛЕЗНЁВ,

Тошкент шаҳридаги 1-автокомбинат партия комитетининг секретари.

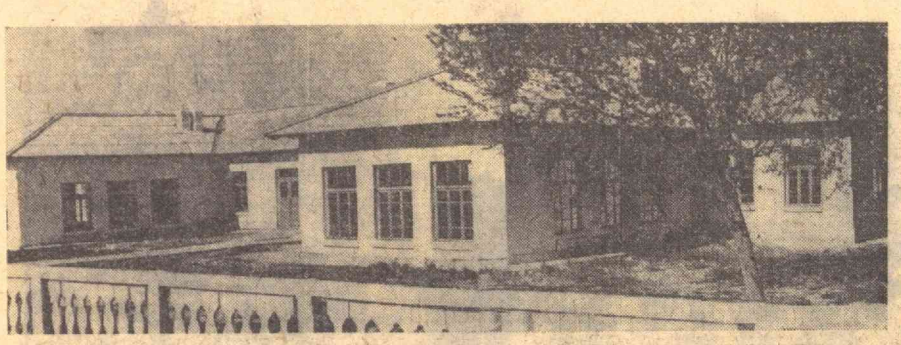

САКСОНКАПА ТОНГИ

РЕПОРТАЖ

Танқас дарёси устидаги кўприкдан автобус, юк машинаси, «Москвич», трактор, мотоцикл, велосипедлар тўхтовсиз қатнагани-қатнаган. Чорак, ярим соат... кутдик ҳам уларнинг кети узилмайди.

— Бу йўлдан райондаги бошқа хўжаликларнинг аҳолиси ҳам қатнайдими?

— Йўқ. Фақат бизнинг қишлоқдагилар, — деди раис Қурбон Эгамбердиев йўловчиларга ҳавас билан тикилиб, уларнинг саломига алик оларкан. — Етти яшаридан етмиш яшаргача ёёв юришмайди.

Изма-из келаётган икки автобуснинг дераза-сидан озода, чиройли кийинган болалар жажжи қўлларини чиқаришиб:

— Салом раис бобо, салом, салом, — деганча болалар боғчаси томон ўтиб кетишди.

Дарёнинг икки соҳилида ям-яшил дарахтларга кўмилган сўлим, улкан қишлоқ ястаниб ётибди.

— Саксонкапа... қизиқ, нега бундай дейишган?

Раис кўзини йўлдан узиб, кувноқ болалар орқасидан эргашиб кетган фикрларини йиғиштириб олаётгандек бир зум сукут сақлади.

— Уттизинчи йилларда бу ерлар қамишзор бўлган. Саксон хўжалик кўчиб келиб, капа тутган, ер очган. Шу-шу қишлоқнинг номи Саксонкапа бўлиб қолган. Йил ноқулай келган йиллари саксонкапаликлар етиштирган пахта эўрга икки аравага юк бўлган экан.

— Ҳозирчи?

— Ҳозир қишлоқда 6885 киши истиқомат қилади. Икки ўрта, 4 бошланғич мактабда саксонкапаликларнинг 1700 ўғил-қизи ўқияпти. Колхозимиз чинордек бақувват илдиз отди. Утган йил 5134 тонна пахта, 35 тонна пилла, 125 тонна сабзавот ва бошқа маҳсулотлар сотиб, 2 миллион 508 минг сўм даромад қилдик. Бу йил 6 минг тонна пахта, 400 тонна сабзавот маҳсулотлари бермоқчимиз... Яхшиси, юринглар, шу раҳамларни ўратаётган одамларни кўрайлик.

— Олдин қишлоқни айлансак.

Дарё ёқасидаги хушманзара боққа кирдик. Болалар мевали дарахтлар остида, ўтлоқда напалак қувиб, ўйнашиб юришибди. Бу йил мактабга борадиган қизлар айвонда кашта тикиш, тугма қадашни ўрганишяпти. Мудира Тўхта Ҳайдарова ўз ишлари ҳақида ҳикоя қилди:

— Колхозимиздаги боғча, яслиларда 800 бола тарбияланяпти. Ҳар кун эрталаб уларни автобус, енгил машиналарда уйларидан олиб келамиз. Мева-чева мўл: нонушта билан тўрт маҳал овқатланишади. Ҳамма харажатлар колхоз ҳисобидан. Ота-оналарнинг болаларидан кўнгли тўқ. Тарбиячиларимиз махсус курсларда ўқиб келишган.

Колхозда маиший хизмат кўрсатиш комбинати бор. Модалар ателъесида истаган кийимингизни тинтиришингиз мумкин. Кўп хонадонлар кирларини ҳам шу ерда ювдириш учун олиб келишади.

— Шаҳрисабздан ҳам кўп қишилар «Энгельс»нинг қомбинатига боramиз» деб келишади, — дейди ғурурланиб комбинат ходими Эгам ака.

Комбинат ёнида қариялар чойхонаси, кутубхоналар, турмуш маданияти университетини жойлашган. Қишлоқ устига шом пардаси ёйилиши билан бу ер одамлар билан гавжум бўлади. Йигит-қизларнинг кулгиси, қаражали диплом олди. Кутубхонанинг катта залида эса янги кинофильм, қизиқарли китоблар, севги, ҳаё, гўзаллик, одоб тўғрисида баҳслар бўлиб туради.

— Илгари,—дейди раис Қурбон Ҳақбердиев,— даромаднинг уч-тўрт проценти маданий фондга ажратиларди. Бу йилдан бошлаб 7 процентни ажрата бошладик. Бу ҳам камлик қиляпти. Ёшларимиздан қарздормиз. Уларга худди шаҳардагидек спорт мусобақалари ўтказиш учун шароит яратиб бермоқчимиз. Шунда бирор йигит ё қиз қишлоғини ташлаб, шаҳарга кетмайди.

Қурилиш соҳасида ҳам Энгельс номли колхоздан ўрнак олса арзийди. Колхознинг 17 бригадасидаги шийпонларнинг 16 таси типовой усулда қурилган.

— Шийпон — колхозчининг иккинчи уйи, деб қуруқ гапиргандан кўра, уларга шароит яратиб бериш керак, — дейди колхоз партия ташкилотининг секретари Тошканбой Ҳайдаров, — Колхозчи жонининг ҳузурини билса ўзи қолаверади...

Колхоз шийпонларида доим чой қайнаб туради. Тушда иссиқ овқат пиширилади. Овқатга солинадиган масаллиқнинг деярли ярми текин. Сабзи, пиёз, помидор, қалампирлар шийпон атрофидаги пайкаллардан олинади. Шу сабабли ҳар бир колхозчининг иссиқ овқати 7-8 тийинга тушяпти.

— Бу йил, — деди раис элликка яқин колхозчи Сочи, Есентуқи, Кисловодск, Чортоққа бориб, дам олиб келди. Танқас бўйида колхоз дам олиш уйини қурмоқчимиз. Жуда баҳаво жой. Ҳалол меҳнат қилгандан кейин ҳузурини ҳам кўришсинда.

Ям-яшил боғлар оралаб кетган текис асфальт йўлдан борарканмиз, қоронғи, кўримсиз саксон капа ўрнида сўлим, тонгдек гўзал қишлоқ бунёд этган қадоқ қўлли саксон капаликларга ҳавасимиз келди.

С. НУРОВ,

«Совет Ўзбекистони» махсус мухбири.

Суратда: колхозда қурилган янги боғча бинаси (юқорида). Пастда қувнаб дам олаётган болалар.

А. Тўраев фотолари.

ЯЛОВБАРДОРИМИЗ

Ўзбек совет адабиётининг пойдеворини қўйганлардан бири, умумсовет адабиёти хазинасига қимматли дурр-ю гавҳарлар қўшган, шеър мулкини нафис, дилрабо, жозибадор мисралар билан безаган Ғафур Ғуломни ўлим орамиздан олиб кетди. Азим чинорга ногиҳоний чақин урилди. Ўзбек халқининг асл фарзанди, забардаст алломадан, оташин шоирдан, совет поэзиясининг бир яловбардоридан айрилдик.

Олмос пораларида қуёш акс этганидек, Ғафур Ғуломнинг шарафли ҳаёт йўлларида, серқирра ижодида халқимизнинг тарихи ва тақдири бутун жиддийлиги ва кўркамлиги билан мукаммал акс этгандир. Унинг уфқи ниҳоятда кенг ижодий биографиясиз, маърифий қудратисиз салкам ярим асрли адабиёт қомусимиз ҳира ва кусурли бўлиб қолурди.

Мен ўзбек шоириман, ўз халқимнинг тилиман,
Қалбим буюрганини ёзиб келдим ҳамиша.
Ленин парваришини топган ўзбек элиман,
Бу куним, нелажагим барчаси Ленинпеша.

деб бонг уради шоир.

Руҳий дунёмизга ўрнашиб қолган, қонимизга шарбатдек сингиб кетган Ғафур Ғуломни Кўргонтеги маҳалласининг оддий бир дастёр боласидан замин ва замонанинг энг оташ нафас куйчиси, энг ориф кишиси, энг тадбиркор арбоби қилиб етиштирган бирдан-бир жонбахш тузум — совет шароитидир. Минг йиллар оша қуламас чинор ана шу она тупроқда, ана шу ёқимли ҳавода, ана шу оби-ҳаётда чўқур илдиз отди, илмий фаросати ва шоирлик жасорати билан ўзига қўл-ла созлаб бўлмас ҳайкал тиклади.

Аму сувини чўмичлаб ташиб бўлмайди. Худди шундай Ғафур Ғулом хизматларининг баракасини ҳам битта мақолага сиғдириш мушкул. Лекин унинг тарих олдидаги, инсон олдидаги партия олдидаги, Ватан олдидаги оламшумул хизматларини, саноб ўтиш, ҳинд филини ҳам терлатадиган чўнг меҳнатларини қайд қилиш ҳоки табаррукка олий ҳурматимизни бажо келтиришдир.

Ғафур Ғулом умумсовет адабиётининг меморларидан бири эди. У ана шу — Горький ва Маяковский, Абдулла Тўқай ва Садриддин Айний, Сулаймон Стальский ва Жамбул, ўзининг сафдошлари Мухтор Авезов ва Ҳамид Олимжон адабиёти учун жон фидо қилди, бу адабиётнинг салоҳиятини, иқболини, кашфини ўйлади, у адабиёт висолида ва тимсолида оппоқ тонгларни бир дафтар таҳсиқ шеър билан кутиб олди.

Ғафур Ғуломнинг яна бир улуғ ҳиммати шундаки, у классик адабиёт билан ўзбек совет адабиёти ўртасига бузилмас кўприк ташлади, Навоийнинг XV асрини Гагаринининг XX асрига яқинлаштирди, Низомийни, Шекспирни, Фирдавсийни, Гомерни, Машрабни космос асрининг нотаниш ўқувчиларига таништирди. У кўп эски қўлёзмалардан асрлар ғуборини қоққан новатор олим, чарчамас кашфиётчи эди.

Ғафур Ғулом адабий ижоднинг ҳамма турларида ишлади, яратди, муваффақият қозонди. Уни совет классиги дер эканмиз, бу камёб унвон унга абадул-баҳ муносиб!

Коллективлаштириш йилларида, стахановчилик тўлқинларида Ғафур Ғуломнинг овози қанчалик баралла янграган бўлса, Ватанимизнинг зангори осмонини бадбўй булутлар қоплаган оғир синов дақиқаларида ҳам унинг баланд наъраси узоқ-узоқларга эшитилиб турди. Унинг Улуғ Ватан уруши йилларидаги шеърлари душманга отилган бир ўқ, фронт орқасида меҳнат қилаётганларга мадад, жангнинг олдинги safида жон олиб жон бераётган азаматлар милтиғи учидаги найзага айланган эди.

Ғафур Ғулом ҳар бир шеърида тарихий ғалабанинг яқинлигини башорат қилар, камоли ишонч билан куйларди. «Бизнинг кўчада ҳам байрам бўлажак» шеъри ана шундай жанговар, ана шундай башорат кучига тўлиб-тошган қайноқ оқин эди.

Ғафур Ғуломнинг уруш йиллари даги маҳсули — «Сен етим эмассан» билан «Мен яҳудий» шеърлари ўзбек совет шеъриятининг мавқеини жаҳон эътибори даражасига кўтарди, «Мен Шарқдан келаётирман» китоби ўзбек совет адабиётига давлат мукофотини олиб берди.

Ғафур Ғуломнинг умри, ижоди фақат бир халқники эмас. У кўп millionли совет халқники. Унинг ҳар бир китоби ҳонадонга кирган ёруг офтобдир.

Биз улуғ боболаримиз Алишер билан, Фурқат билан, Муқимий билан, Ҳамза билан ғурурланамиз. Энди Ғафур Ғулом ҳам ана шу мўътабар зотлар қаторида абадий тирик бўлиб қолди.

Адабиётимизнинг ҳар бир ёш авлоди муқаддас даргоҳга Ғафур Ғулом китобини қўлтиқлаб кирган. Умидли ҳеч ким унинг синчков назаридан четда қолмасди. Газета саҳифаларида, радио ва телевидениеларида қанчадан-қанча ёш қаламларга оқ йўл тилаганди. Улар бугун фарзандлик қарзини ўтагани қошига келишди. Ҳар бирининг дилида армон ва афсус. Ҳар бирининг қўлида ўқ берган дард ва қалам. Улар мўйсафид устозлари қошида ҳассакашлар!

Уларнинг ҳар бири биттадан Ғафур Ғуломга айланди. Ўз устози тутган табаррук қаламни тутиб янги ижод уфқларига тикиляпти.

Ғафур Ғулом Ленин таълими шуҳрини эмган ижодкор эди, халқлар дўстлигининг ихтиросли куйчиси эди. Ер курраси нинг бирон бир бурчи йўқки, унинг шеъри саломи миллатлар ва элатларга етмаган бўлса!

Ғафур Ғуломнинг улуғ оғамизга эътиқоди ва эътимоди жуда кучли эди. Шу боис, рус халқига шеърларининг ғавҳарини бағишлади.

Ғафур Ғулом файзли одам эди. У қатнашган адабий гурунглар тўйга айланиб кетарди.

Минбарга чиқиб, бошини бир оз орқага ташлаб, тез-тез дўпписини қўлга олиб, залга бир зум кўзларини қисиб қараб туриши, залдаги шеърият мухлисларининг кўзларида илҳом порлаши унга меҳр ва шеър берарди. Бирдан қайнаб кетарди-ю, тўлиб-тошиб шеър ўқиб юборарди. У шеър ўқимасди, куйларди. У куйламасди, ўша ернинг ўзида шеър тўқирди, ёниб, куйиб, қайнаб, кулиб, қах-қаҳ уриб шеър тўқирди. Шеър дарёсини жумбишга солларди. Бутун зал Ғафур Ғулом шеърига айланиб кетарди, шеърга тўлиб кетарди.

Ғафур Ғулом ана шунақа шоир.

Ғафур Ғулом партия чақириғига ҳамиша «Лаббай!» деб чиқарди.

Меҳнат ва ижод билан ўтган беш йилликлар унинг сатрларида қўшиқ бўлиб қолди. Аёвсиз жангларда шаҳид бўлган ўғилларимизнинг пок руҳи унинг сатрларидан бош кўтариб юртига қараяпти. Унинг сатрларида ўша қурбонларимизнинг овози янграб турибди.

Ғафур Ғулом Ленинга лойиқ фарзанд эди. Давлат ва жамоат арбоби эди. Юртимиз уни елкасига кўтариб, парламентига сайлаган эди. У том маъноси билан халқ шоири эди. У ҳаётни севарди, ўлимни писанд қилмасди.

У чинакамига ўлим билмас шоир эди.

Ғафур Ғулом орамиздан кетди. Лекин тириклар орасида қолди. Ахир, унинг ўзи айтган-ку:

Шу улуғ кунларнинг гражданиман,
Ақл ва балоғат жонга пайваста.
Қариб-чуриб ўлсам саодат билан,
Қаламим қабримнинг тўғига даста!

Бу сатрлар ақли ва закоси камолга етган, ўз замонасидан, халқидан, партиясидан миннатдор коммунист шоиргина айтиши мумкин бўлган сатрлардир.

Биз биламиз: Ғафур Ғулом КПСС XXIII съездидан жуда руҳланиб, катта ижодий режалар тузиб қўйган, улуғ саналарни янги шеърий гулдасталар билан кутиб олмоқчи бўлган, муаззам беш йилликни қуйлашга енг шимарган эди. Афсус, у ниятига етолмади. Унинг ниятини эндн биз, қалам аҳллари бирлашиб, рўёбга чиқарамиз, бу билан биз унинг васиятини адо этган бўламиз.

Ғафур Ғулом орамизда жисман йўқ.

Улуғ ҳамкасабамизни, абадий навқирон шоиримизни елкаларимизда охирги йўлга узатиб қўйдик. Уни бутун Ўзбекистон билан бирга Қозоғистон ва Грузия ҳам, Тожикистон ва Қирғизистон ҳам, Арманистон ва Туркманистон ҳам, Украина ва Литва ҳам, Белоруссия ва Эстония ҳам, Москва ва Ленинград ҳам узатиб қўйди. Уни ҳамма элатлар ва миллатлар узатиб қўйди. Ғафур Ғуломнинг таъзияси унинг жаҳоний шуҳрати кўригига, ўзбек шеъриятининг қудрати кўригига айланиб кетди.

Ғафур Ғуломнинг эшиги ҳамма вақт очиқ, дастурхони ҳамма вақт ёзуқ эди. Унинг меҳмондўст хонадони дунёнинг хонадони эди. Унинг уйи шоирнинг тириклигидаёқ халқлар зиёратгоҳига айланган эди.

Алексей Толстой ва Николай Погодин, Владимир Луговсқой ва Анна Ахматова, Якуб Колос ва Эди Огнецвет Улуғ Ватан уруши йиллари Ғафур Ғуломнинг қўноғи бўлган ва тузини ичган эдилар. Ғафур Ғулом, дўстсиз бошим — тузсиз ошим, дерди, меҳмонсиз, қадрдонсиз, ўртоқсиз яшай олмасди.

Ҳали айтганимдек, Ғафур Ғуломнинг эшиги ҳаммага очиқ эди. Унинг уйини дунё адрессиз ҳам топиб оларди. Унинг уйи тўрида Пабло Неруда ва Сожад Зоҳир, Поль Робсон ва Мулк Раж Ананд. Гурбахш Сингхлар ва яна кимлар, кимлар бўлмаган дейсиз.

Катта ташкилотчимиз, оташин нотигимиз, баланд минбар эгаси бўлган Ғафур Ғулом жасади тепасида бош эгиб, кўзда айрилиқ ёши билан айтдикки:

— Муҳтарам шоиримиз, она тупроқда тинч ёт, қаламинг ўзинг ўстирган минглаб шогирдларинг қўлида синмасдир. Миллионлаб ўқувчилар сени ўз қалбларида умрбод ардоқлаб юрадилар. Сен гул тутган одамлар сенинг азиз қабрингни ҳамиша гулзор қиладилар ва шеърхонларнинг муқаддас зиёратгоҳига айлантирадилар.

Комил ЯШИН.

ҲАМИША ЯШАЙСИЗ

Барчамизнинг бошимизга ҳеч чидаб бўлмас даражада оғир мусибат тушди — шеъриятимизнинг отахони Ғафур анадан жудо бўлдик. Юртимизнинг ҳар бир оиласида, ҳар бир юртдошимизнинг қалбида мотам.

Ахир ёркинлик ва ҳаётбахшликда офтоб билан баҳслашган ақл сўнди, баланд тоғдай дил уришдан тўхтади, шу бебаҳо хазинасимон дилдан отилиб турган, мовий осмонден мусаффо ва қуёшдек мунаввар нафосат ҳамда жўшқин шеърят дарёси оқишдан тўхтади. Бу дарё ўзбек адабиёти тарихида Навоий дарёсинингина муносиб давоми эди.

Ҳа, Сиз, отахон, улуғ санъаткор сифатида халқимизнинг дахо ва юксак дидини, қудратли қалб уриши ва олижаноб интилишларини, теран ақли ва заносини, барча энг гўзал фазилатлари ва орзу-умидларини ўз сиймойингизда ва ижодингизда мужассамлаштирдингиз.

Ахир, тасодифий эмаски, Сизни билмаган бирон одам йўқ, Сиздан баҳраманд бўлмаган ҳеч ким йўқ. Улар орасида доимо Сизни беҳад севган ва ардоклаган, Сиз билан ҳамаср ва ҳамнафас бўлиш билан чексиз бахтиёр бўлган беўлчов миннатдор укангиз мен ҳам бор.

Дилим, жигарим-бағрим Ғафур ака! Сиз улуғ инсон ва улуғ ижодкор эдингиз. Ҳамиша шундай бўлиб қоласиз ҳам. Сизнинг номингизга ўлим ҳеч тўғри келмайди — улар бир-бирларини тамомила истисно этадилар. Улуғ ном ўлмайди, асл шеърият ҳам ўлмайди. Бинобарин, Сиз ҳам ўз асарларингизда, асрдошларингиз хотирасида, авлодлар дили ва тилида доимо барҳаёт бўласиз, яшайсиз.

Алвидо, азизим! Алвидо, дўстимиз, фахримиз!

Воҳид ЗОҲИДОВ.

ХУШХАБАРЛАР

Республиканинг энг жанубида жойлашган Термиз шаҳрида тошкентлиларга 98 та шинам квартира берилади. 30 квартира ҳозирдаёқ тайёр.

Денов шаҳрида зилзиладан зарар кўрган пойтахт аҳолиси учун 36 квартира ажратилди.

Шеробод районининг қўриқ ерларида жойлашган совхозлар 366 оилани қабул қилишлари мумкин. Бу оилаларнинг ҳаммаси иш ва уй-жой билан таъминланади.

* * *

Янгиғина қурилган шинам кўп қаватли бино ёнига автомашиналарнинг катта колоннаси келиб тўхтади — Тошкентдан келган оилалар янги квартираларга кўчиб кирмоқдалар.

Бу — Самарқанддаги учинчи «Тошкент уйи»дир. Кўчиб келган оилаларнинг ҳар бири икки-уч хонали шинам квартиралар олишди. Кўчиб келган кишилар иш билан таъминланди. «Красний двигатель», «Кинап» заводлари ва бошқа корхоналарнинг коллективлари уларни ўз ишчи оилаларига қабул қилди.

УЧМАСОЙ ЧИРОҚЛАРИ ҚАНИ?

Нурота тизма тоғлари орасида қанчадан-қанча сўлим қишлоқлар бор. Шулардан бири Учмасойдир. Кўркамликда, гўзалликда унинг тенги йўқ дейишади. Чиндан ҳам шундай. Харсанглар белини қоқ тешиб ўтган булоқлар, қирлар қучоғини безаб турган токзорлар, шафтолизорлар-у, ёнғоқзорлар Учмасойнинг ҳусн-латофатини тағин ҳам очиб турибди.

Учмасойда бўлганимизда қайнар булоқ ёнида бир чолни учратиб қолдик.

— Булоқ суви кўп экан, бу ерларда гидроэлектростанция қурса ҳам бўлар-а? — сўрадик ундан.

Нуроний отахон бу саволимизни ўқиниб қабул қилди. Бизни сой тепасидаги кичиккина иморат ёнига бошлади. Бу иморат сой сатҳидан эллик уч метр баландликда, тошқин булоқнинг шундоққина биқинида жойлашган. Лекин у неча йиллардан буён ҳувуллаб ётибди.

— Илгари шу иморатда гидроэлектростанция бўлган эди,— деди чол хўрсиниб. — Кейинчалик ўз-ўзидан йўқолиб кетди...

1948 йил сентябрь ойида Учмасой қишлоғида — Ленин номли колхозда булоқ сувлари базасида гидроэлектростанция барпо этилган эди. Сой сатҳидан 53 метр баландликда қайнаб турган булоқ суви электр энергияси ишлаб чиқарарди. Ўша йиллари 500 хонадон электр нуридан баҳраманд бўлган эди. 200 хонадонда радиоточкалар ўрнатилганди. Бор-йўғи 164 минг сўмга (эски пул билан) қурилган бу гидроэлектростанция тез орада ўзини оқлади, харажатларни қоплади. Тоғлар орасидаги Учмасойга нур олиб келди. Учмасойликлар ўз қишлоқларини «Учмасой» ҳам деб атай бошладилар. Улар электр нурлари бир умр ўчмасин, деб қишлоқларига ана шундай ном қўйишган эди.

Бироқ, бу қувонч узоққа чўзилмади. ГЭС қурилишининг ташаббускори, ўша вақтда колхоз раиси бўлиб ишлаган Мурод ота Тўрабоев 1955 йил августда раисликдан бўшади. Унинг ўрнига Али Канаев деган киши раисликка тайинланди. У бори-йўғи беш ой раислик қилди-ю, хўжаликни чўктириб қўйди. Колхоз «Фориш» совхозига қўшиб юборилди. Алоҳида бўлим ташкил этилди. Тез орада Канаев ҳам кетиб қолди. Гидроэлектростанция ўз-ўзидан ёпилиб, унинг деталларини, бошқа асбоб-ускуналарини олиб кетишди. Ўша вақтдаги «Фориш» совхозининг директори Аҳмад Жавлонов (ҳозир Мирзачўлдаги 6-совхозда ишчилар комитетининг раиси бўлиб ишлайди) «Маблағ етишмайди, булоқ сувларидан бошқа мақсадларда фойдаланиш керак», деган баҳоналар билан бутун бир қишлоқни электр нуридан бебаҳра қолдирди. Ҳозир эса ГЭС ускуналари сақланиб келган иморатнинг ўзи қийшайибгина турибди. Ўнг бир оз ремонт қилиб, янги ускуналар ўрнатиб, ишлатса бўлади.

Лекин... масаланинг ана шу лекини бор. Қишлоқдагилар Мурод ота Тўрабоевни ишга қайтаришни сўрадилар. Пенсионер Мурод ота 1964 йил апрель ойида Учмасойга — «Фориш» совхозининг иккинчи бўлимига бошлиқ қилиб тайинланди. У ишга қайтгач, қишлоқда катта ўзгаришлар рўй берди. Бўлим маҳсулот етиштириш юзасидан давлат планларини муттасил ошириб бажаряпти. Бу йил ҳам шундай бўляпти. 6500 бош совлиқнинг ҳар юзтасидан 128 тадан қўзи топширилди. 1200 гектар майдонга экилган ғалланинг ҳар гектаридан камида 7 центнердан дон топширилди. Давлатга гўшт етказиб бериш ярим йиллик плани 170 процент бажарилди. Боғлар кенгайиб боряпти, одамларнинг турмуш шароити яхшиланмоқда. Уларда меҳнатга бўлган муҳаббат кучаймоқда.

Афсуски, кишиларнинг маданий-маиший аҳволини тағин ҳам яхшилашга эътибор берилмаётир. Бўлим бошлиғи, бир группа активлар, ГЭСни қайта тиклаш ҳақида совхоз дирекциясига ва бошқа ташкилотларга бир неча бор арз қилдилар. Бироқ, совхоз директори Асрор Субҳонқулов «маблағимиз етишмайди», деб гидроэлектростанцияни қайта тиклашга бефарқ қарамоқда.

Учмасой чироқлари яна порлаши керак. Бўлим ишчиларининг талаби шу!

С. ҚОДИРОВ.

МУСОБАҚАДОШЛАР ДАЛАСИДА

ШИЙПОНДАГИ СУҲБАТ

ЖАРҚЎРҒОН. («Совет Ўзбекистони» мухбири). Мусобақадош Қашқадарё области ўзаро текшириш бригадаси аъзоларидан бир группаси ингичка толали пахта етиштиришнинг моҳир усталари бўлган жарқўрғонлик деҳқонлар ишини кўздан кечирдилар. Улар «Социализм» колхози далаларини айланиб чиққач, Рўзи Алиқулов бошлиқ бригада шийпонига келдилар. Бу ерда икки область пахтакорлари ўртасида қизғин суҳбат бошланди.

— Район хўжаликларида ғўза парваришининг бориши билан танишар эканмиз, — деди ўзаро текшириш группасининг раҳбари, Чироқчи район қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи Ўртоқ Х. Бобоёров,— жарқўрғонлик пахта усталарининг ишига қойил қолдик. Ўртоқ Рўзи Алиқулов бошлиқ мана шу бригада коллективининг ғайрат ва ташаббуси айниқса бизни қойил қилди. Бу бригада биргина «Социализм» колхозида эмас, ҳатто район миқёсида ҳам мақтовга арзийди. Бу ерда ғўзалар тўртинчи комплекс парвариш қилинаётганлигини кўрдик. Экин уч марта озиқлантирилиб, 2,5 марта суғорилган.

Дарҳақиқат мусобақадошларнинг айтганича бор: яхши парвариш туфайли ғўза жуда серҳосил бўлиб ўсяпти. Ҳар туп ўсимликда ҳозирнинг ўзида 2-3 тадан кўсак бор. Бригада аъзолари гектаридан 35 центнердан ингичка толали пахта бериш юзасидан олган мажбуриятларини ошириб бажаришларига ишончимиз комил.

Шу колхоздаги Парда Қамбаров бошлиқ бригада далаларида етиштирилаётган ҳосил ҳам меҳмонларни ғоят қувонтирди. Ўзаро текшириш бригадасининг аъзолари суҳбатлашиб ўтириб, илғор коллективларнинг ишини анализ қилдилар, ибратли тажрибани ўргандилар ва айни вақтда учраган камчиликларни кўрсатдилар, уни бартараф қилиш юзасидан зарур маслаҳатлар бердилар. Чироқчи районидаги «Москва» колхозининг бригада бошлиғи Т. Ерматов бундай деди:

— Ғўзангиз жуда ўсиб кетибди, энди бундан кейин минерал ўғит, айниқса аммиак селитраси беришни тўхтатинг. Бунинг ўрнига «шарбат» оқизинг. Иложи борича чеканкани эртароқ ўтказинг. Ана ўшанда дорда қолмайсиз, ўсимлик ғовлаб ҳам кетмайди, ётиб ҳам қолмайди.

Яхши маслаҳат учун бригадир Рўзи Алиқулов миннатдорчилик билдирди.

Меҳмонлар «Социализм», «Коммунизм», Ленин номли ва «Партия XXII съезди» колхозларида бўлганларида кўпгина хато-камчиликларни аниқладилар. «Социализм» колхозидаги Қ. Олланазаров, Д. Эшқувватов, «Коммунизм» колхозидаги Мустан Барақов бошлиқ бригадаларда ғўза парвариши суст. Жумладан, Барақов бошлиқ бригаданинг 40 гектар ерида 45 минг тупдан кўчат бор, холос. Шунга қарамай, тракторчилар ва сувчилар кўчатни сақлаб қолишга интилмаяптилар. Аксинча, улар бор кўчатнинг ҳам бир қисмини йўқ қиляптилар. Кўп жойларда меҳнат интизоми бўшашиб кетган. Одамлар учун шароит яратилмаган. Ишнинг сифати паст.

Райком секретари Ўртоқ Ч. Алматов меҳмонларнинг ўринли танбеҳларини тан олди. Колхоз раислари кўрсатилган камчиликларни мусобақадошлар жўнаб кетгунча тузатишга сўз бердилар.

Қашқадарёликлар район хўжаликларида мавжуд техникадан фойдаланиш ниҳоятда қониқарсизлиги ҳақида очиниб гапирдилар.

— Жуда яхши графиклар тузилган-у, — деди афсусланиб Яккабоғдан келган инженер К. Мирзаев, — бироқ у бажарилмай қоляпти. Қайси бригадага борманг, иккита трактордан битласи сабабсиз тўхтаб турганини кўрасиз. Ишлаётган тракторларга тўсиқлар ўрнатилмаган. Кўпинча суғориш билан культивация ўртасида катта узилишга йўл қўйилмоқда.

Мусобақадошлар жойларда бўлганларида фақат камчилик қидирганлари йўқ. Аслида улар ишда йўл қўйилган хатоларни тезда бартараф этишга кўмаклашдилар. Шийпондаги бу суҳбат жарқўрғонлик пахтакорлар учун катта сабоқ бўлди.

А. ХАЛИЛОВ.

ТАЖРИБА ВА ТАШАББУС

ДАДИЛ ҚАДАМ

Қиргулининг гигант қурилишларига туташиб кетган йўлларда июнь ойининг охиридан «КРАЗ-221» маркали янги юк машинаси пайдо бўлди. Прицепи билан узунлиги салкам қирқ метр келадиган бу автомашинани қурувчилар «фермовоз» деб номлашибди. Ҳеч қандай юк машинаси тортолмайдиган — бир донаси ўн кубометрли бетон, қанчадан-қанча арматура билан қолипдан чиққан конструкцияни шу машина «елкаси»да даст кўтаряпти. Тошкентдан шундай юкларни ташишга мослаштириб юборилган бу машинада 15-автоколонна шофери Ўртоқ Николаенко биринчи марта ишлади, конструкцияни 3-темир-бетон полигонидан сунъий тола заводига келтирди.

...Ўша куни соат 4 да қурилишга жуда зарур бўлган 30 метрли 300 конструкциянинг биринчиси ўрнатилди. Бу шарафли ишни бошлашни Ўртоқ Я. Янцерь бошлиқ монтажчилар бригадасига топширишди. Д. Крузе, В. Вильгелм, А. Шеффер, пайвандчи Г. Матвеев, мастер А. Журкинлар ўз ихтиёрлари билан иккинчи сменада ҳам қолиб ишлашди. Биринчи конструкция беш соат давомида ўрнатилди. 25 тоннали конструкцияни йигирма метр баландликдаги устунларга чиқариш, тўғрилаб ўрнатиш унчали осон бўлмади. Ҳар бирининг қуввати 25 тонна юк кўтаришга қодир бўлган иккита «ДЕК» кранини аниқ бошқарган П. Акимов, И. Решетников ва «САК» пайвандлаш агрегатининг машинисти Ирма Вистларнинг ҳам хизмати катта бўлди.

Янги юк машинасининг қатнови тезлашиб қолди. Қурилиш майдонида янги конструкция тобора кўпаймоқда. Шу кунга қадар булардан 7 таси монтаж қилинди. Йил охиригача бундай гигант харилардан 200 таси монтаж қилинади.

30 метрли икки боскич ли улкан конструкцияларни монтаж қилиш водийда илк бор ўзлаштирилди. Фарғона сунъий тола заводи қурилишида кечаги янгилик бугун оддий ишдек бўлиб қолди. Монтажчилар янги конструкциялар монтажини тез ва соз бажаришяпти.

Б. МАҲМУДОВ.

БУХОРОДА ЯНГИ ТЕХНИКУМ

БУХОРО. (ЎзТАГ). Бу ерда кон-геология техникуми ташкил қилинди. Бу ўқув юртига ўқишга киришга қарор берган кишилар орасида ўрта мактабларни тамомлаб чиққан ёшлар, газ, нефть ва олтин қазиб чиқариш саноатида ишлаётган ишчилар ва хизматчилар бор.

Техникум энг янги аппаратлар билан жиҳозланган ўқув кабинетлари ва лабораторияларга эга. Газли ва қарши даштларидаги нефть конлари студентларнинг амалий машғулотларини ўтказиш учун техникавий база бўлиб хизмат қилади.

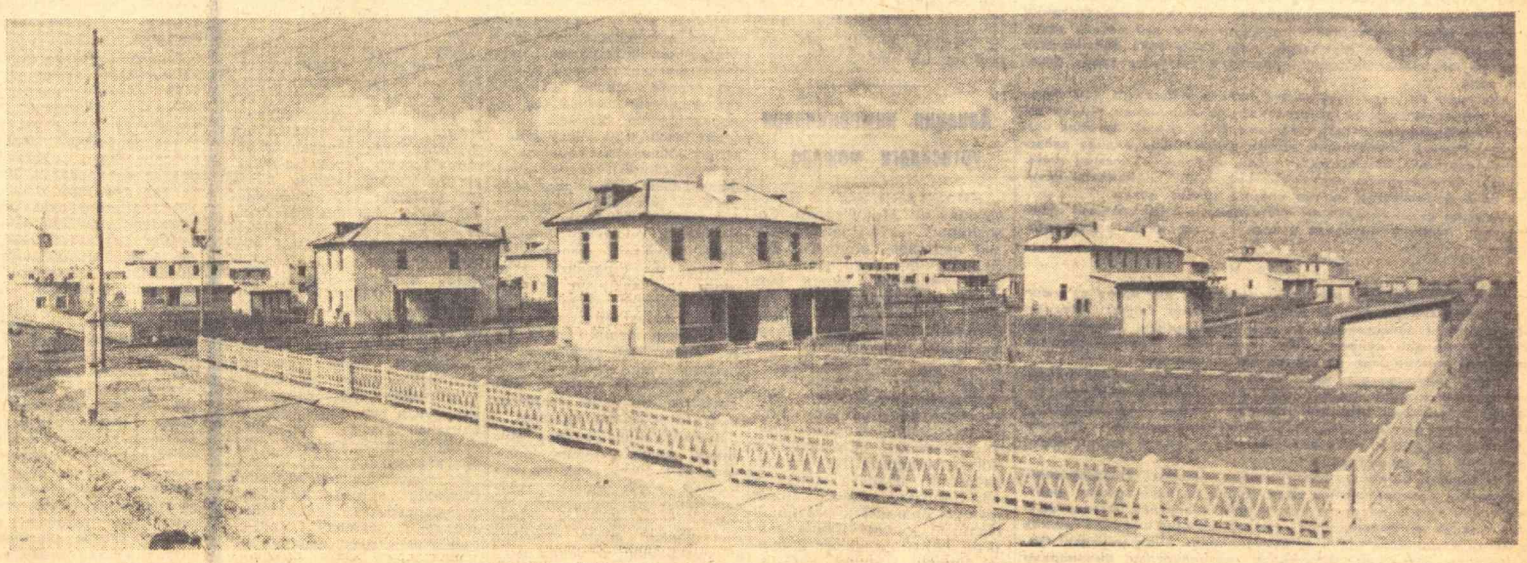

ҲОЗИРГИ МИРЗАЧЎЛНИ КЕЗГАНДА

Мирзачўл ҳансираб турибди. Бу қуёш тигининг ўткирлиги важидан. Ана шу чўлда замонавий типдаги уйжой ва маъмурий-маданий бинолар кўплаб тикланмоқда. Ҳамиша шамол изғиб юрган яйдоқ майдонларда чўлқуварлар эндиликда қишлоқ хўжалиги экинларидан юқори ҳосил етиштираётирлар.

Дарвоқе, бу ерда экиннинг ҳар хилидан истаганча ҳосил ундириш мумкин. Пахта, ғалла, мева-чева, узум етиштириладиган майдонлар тобора кўпайиб боряпти. Қирмизи олма-ю, олча-олхўрининг таъми республикамиздагиларнигина эмас, Сибирь аҳолисининг ҳам оғзида. Мирзачўлда етиштирилган оқ аччиқ олмалардан 100 тоннага яқини яқиндагина сибирликларга жўнатилди.

Шундай бўлса-да, сув зарур! Сув кўп бўлса чўл яшнайди. Бу ерда об-ҳаётнинг ҳар қултуми ҳисобда. Ўзлаштирилган 112 минг гектар қўриқ ерни суғориш учун озмунча сув керак бўладими. Уни қаердан олиш мумкин? Сув далаларга лотоклар — темир-бетон новлар орқали етказиб берляпти. Бундай каналлар нун сайин кўпайиб бормоқда. Кейинги ўн йилнинг ўзида 1342 километр узунликда ёпиқ горизонтал дренажлар барпо қилинди, 2 минг километр узунликда темир-бетон новлар ҳамда водопровод тармоқлари бунёд этилди. Шу йиллар ичида янгича усулда суғорилган қўриқ ерларда 270 минг тонна «оқ олтин» етиштирилди. Чўлга ҳужум давом этмоқда. Беш йилликда яна мингдаб гектар ҳосилдор ерлар қишлоқ хўжалиги оборотига киритилади. Янги совхозлар, шаҳарлар тикланади. Суратда: Мирзачўлдаги 18- совхознинг янги посёлкаси.

В. Сваричевский фотоси, (ЎзТАГ).

Олижаноб кишилар

ПАРВОЗДА

Автобусдан тушиб, уч қаватли бино томон бурилган эдик, рўпарадан чемодан кўтарган, баланд бўйли, қотмадан келган аёл чиқиб қолди.

— Ҳадя опа шу киши бўладилар, — шивирлади ҳамроҳим...

— Сизникига келаётган эдик. Бир ёққа шошилянсиз шекилли?

— Йўқ. Унчалик шошаётганим йўқ. Бугун соат 5 да Нуротага учишим керак. Ҳали самолёт кетишига уч соат бор. Одатда йўлга чиққанимда ҳар эҳтимолга қарши деб, эртароқ отланаман.

Ҳадя опа бизни қўярда-қўймай уйига олиб кирди. Тайёрлаб қўйилган саволларимиз шунақаям кўпки, қайси биридан бошлашни билмайсан, киши. Ҳадя опа мақсадимизни сезди шекилли, қаршисидаги шкафни оча бошлади. Ундан иккита қизил ва битта қора папкаларни олиб олдимизга қўйди. «Менинг таржимаи ҳолим, ҳаётим мазмуни шу папкаларда тўпланган» кулимсираб деди опа.

Чиндан ҳам саргая бошлаган қоғозлар олтин умр, узоқ ўтмиш ҳақида ҳикоя қиларди. Ленин ордени, «Ҳурмат белгиси» ордени, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган ўқитувчи унвони, шаҳодатномалар, халқ маорифи аълочиси значоги, бир неча Фахрий ёрлиқлар ва медалларни ҳам кўрдик бу папкаларда...

Ҳадя Юсупованинг кичик шахсий архиви унинг узоқ йиллик қизғин меҳнат фаолиятидан дарак беради. Халқ ва ҳукумат ҳурматига она қандай қилиб эришди? У аслида ким эди? Ана шундай саволлар фикримизни чулғаб олди.

... 1922 — 1923 йиллар. Ўша йиллари саводсизликни тугатиш, меҳнаткашларнинг болаларини ўқитиш ҳақида гап тарқалди. Меҳнаткашлар Совет ҳукуматининг Нуротадаги активларидан ўз болаларига Чўли полвонинг келинини ўқитувчи қилиб тайинлашни талаб қилишди. Ҳадяхон бу илтимосни бажонидил қабул этди. Нуротадаги Қўрғон маҳалласида жойлашган Қўлдошбойнинг ташқи ҳовлисида бир хонали мактаб очилди. Ҳанаффос пайтларида Ҳадя Қўлдошбойнинг ички ҳовлисига кириб, сандалида исиниб чиқарди. Шу баҳона у бойнинг келини Орифа билан дўстлашиб қолди. Ёш келин эри, қайин отасидан яшириниб, ташқи ҳовлига чиқар, дарс тингларди. Билим олишга иштиёқ унда қун сайин кучайиб борди...

Орадан бир неча қунлар ўтди. Орифа тўсатдан қўринмай қолди. Ҳадя Қўлдошбойнинг ҳовлисига бир неча бор кириб, Орифани сўради. Ҳар гал бир хил «онасиникига кетган» деган жавоб оларди.

Бир куни Бухоро жумҳуриятининг Зарафшон округидан (Каттақўрғондан) Нуротага сайёр суд вакиллари келиб қолишди. Баҳром хотини Орифани «Кофир мактабида ўқиган, шариатни бузгани учун» аллақачон пичоқлаб ўлдирган эди. Судда ўтюрак Ҳадя илмга ташна бўлган, озодлик, эркин ҳаёт ташнаси, мазлума Орифанинг қотили Баҳромга ўлим жазоси берилишини талаб қилди. Бу билан у ҳаммасининг дилидаги сўзни айтган эди.

1928 йилнинг марти. «Чашма» клуби одамларга тўлган. Шу кунгача Ҳадя паранжи ёпиниб ўқитувчилик қиларди. У шу куни паранжисини улоқтирди. Комсомолга кирди.

1929 йили Нуротада пионерлар слёти бўларкан, актив комсомоллар қатори Ҳадя ҳам пионерлар сафига қабул қилинганларга қизил галстук тақди.

— Болалар мактабда галстукларини магрур тақиб ўтирадилар-у, уйга кета туриб ечиб, чўнтакларига яшириб олишарди. Баъзида ота-она боласини қизил галстук тақканини эшитар ёки кўриб қоларди-ю, мактабга бутунлай юбормай қўярди. Шундай кезларда уйма-ўй юриб, ота-оналарга тушунтиришга, уларнинг дўқ-пўписаларини эшитишга мажбур бўлардим. Бир амаллаб уларни мактабга қайта тўплардим, — деб ҳикоя қилади ўқитувчи ўзининг дастлабки иш тажрибалари ҳақида сўзларкан.

Шу-шу, мана 40 йилдирки, Ҳадя опа Юсупова халқ маорифи соҳасида ишлаб, қанча ёшларни мустақил ҳаёт қучоғига йўллади. Ҳадя опа ўқитувчиликка қадам қўйган йилларини сира-сира унутолмайди. Жуда оғир ва машаққатли йиллар эди у. Босмачилар, бойлар, муллалар Совет ҳокимиятини, унинг Ҳадядек жонкуяр қиз-жувонларини йўқ қилиб юборишга жон-жаҳди билан уринишарди. Шундай пайтда паранжи ташлаб, болаларга билим беришнинг ўзи катта жасорат эди.

Ҳадя Юсупова ўқитувчи, кейинчалик мактаб директори бўлиб ишлади. Касаба союзлари область Советининг раиси, бошланғич ва ўрта мактаблар касаба союз область комитетининг раиси вазифаларида ишлади. Шу орада у ўқитувчилар институти ва Самарқанд Давлат университетини тугатди.

Ҳадя опани аэропортгача кузатиб келдик.

— Куни кеча обкомпартия йиғилиши бўлди, — завқ билан гапида давом этди опа. — Мен каби пенсионерлар районларга, қишлоқларга бориб ўз иш тажрибаларимиздан сўзлаб, уларнинг ишларини ўрганиб, камчиликларини тузатишга ёрдам берамиз деб хоҳиш билдирдик. Яқинда мени ўзим директорлик қилган Самарқанддаги 22-мактаб коллективи пенсияга кузатиб қолишди. Киши бир умр меҳнат қилиб яшагандан кейин, ишсиз туролмас экан. Тўғриси, ишсиз зерикаман. Ҳозир Нуротага кетяпман. Мактабларида бўламан. У ерда область хотин-қизлар слётига тайёргарлик кўраман...

Бундан 40 йил муқаддам Нуротада хотин-қизлардан ёлғиз Ҳадя опа ўқитувчи бўлган бўлса, ҳозир у ерда 147 ўқитувчи, 12 врач, 100 ҳамшира хотин-қиз ишлаб турибди. Улардан Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати, район, қишлоқ Советларининг депутатлари меҳнаткашлар наказларини шараф билан бажаришмоқда.

Самолёт фазога кўтарилди. Биз Ҳадя опага оқ йўл тилаб қолдик.

Д. МАҲМУДОВА.

Тўқиноой Отамуҳамедова Тошкентдаги 2- тикув фабрикасида ўн йилдан буён ишлаб келмоқда. Шу йиллар давомида анча бой тажриба тўплади. Чеварлар даврасидан муносиб ўрин олди. Шу кеча-кундузда смена топшириқларини ортиғи билан бажаришга эришиб, нуқул юқори сифатли маҳсулот тайёрлаяпти. Суратда: Т. Отамуҳамедова.

А. Тўраев фотоси.

„ОҚ ОЛТИН“ ОШИҚЛАРИ

Хоразмликлар изидан

Маннопжон ўрнидан турганда осмонда тўрғайлар чулдирамоқда эди. Доим эрта ўйғонишга ўрганиб қолганиданми, қайтиб ётгиси келмади, эриниброқ кийинди-да, далага йўл олди.

Тракторини юргизиб, пайкалнинг у четига икки марта бориб қайтгандагина сувчи Кўпайсин Солиев билан бригада бошлиғи Раҳмонжон Абдуллаевлар келишди.

— Бунча кеч! — Маннопжон кесатиб «бунча эрта» демоқчи эди-ю, бироқ бригадирга тегиб кетмасин учун шундай деб қўя қолди.

— Ишни уйқусида босмоқчи бўлибсиз-да, дўстим, — деди Кўпайсин Солиев тракторчининг мақсадига тушунмасдан.

— Ҳа, шунақа, ҳаммани ҳам ўзингизга ўхшатиб уйқуни иш пайтида дўндирадиганларга қўшиб қўйдингизми? Ё хоразмликларнинг мурожаатини эшитмадингизми? Улар культивациячини ҳам, сувчини ҳам далага тенг чиқсин дейишяпти. Шунақа, ака. Агар бригадир бориб ўйготиб келмаса, ҳали ётгингиз бордир?!

Кўпайсин бир ўйи аччиқроқ жавоб бермоқчи бўлди, лекин бундан олдин ҳам бир-икки марта кечикиб келганини Маннопжон Сатторов кўриб қолгани учун индамади. Борди-ю оғзини очса, у ҳам бўш келмаслигини биларди. Шу важдан «бўпти, ака, узр сўраймиз» деди-да, сув тарашга тайёрлаб қўйилган пайкал томонга бурилди. Маннопжон ҳам тракторини гуруллатганича пахтазор узра сузиб кетди.

Бригада бошлиғи билан ёлғиз қолганимизда колхоз раиси Қаюмжон Султонов келиб қолди. Учовлон дала айландик.

— Ҳаммамизнинг ҳам дардимиз мўл «оқ олтин» ундириш, — деди раис. — Ўтган йили ҳар гектар ердан 31 центнердан ҳосил кўтарган эдик. Сув танқислиги сабабли рўй берган қийинчиликларга қарамай бунчалик ҳосил етиштиришни осон, дейсизми?!

Ҳақиқатан ҳам шундай, лекин Андижон область, Хўжаобод районидаги «Ўзбекистон» колхозининг пахтакорларига бу йил ҳам осон бўлмаяпти. Қаторасига уч марта сел келгани, ғўза энди ривожланадиган пайтда об-ҳаво совуб кетгани сабабли ўсимлик бўй ололмади. 30 гектар ерга чигит қайта экилди. Колхоз деҳқонлари бу қийинчиликларни бартараф этиш учун озмунча ҳаракат қилишмаяпти.

Анави чопиқчи қизларга қаранг. Маннопжоннинг далага эрта тонгдаёқ келганича бор экан. Саодатхон Сулаймонова билан Муборакхон Маллабоевалар культиватор ўтган эгатларда қолган-қутган бегона ўтларни юлиб, ғўза туплари тагини бир пастдаёқ юмшатиб қўйишяпти.

Раис айтганидек, колхозда-гиларнинг ҳаммаси «оқ олтин» ниқи билан ёнганлардан экан. Бунга еттинчи бригадада бўлганимизда янада тўла ишонч ҳосил қилдик. Бир гуруҳ қизлар бегона ўт босган пайкалда ғўзани чопиқ қилиб юришарди.

— Кечаси келиб чопиб кетган эканси-да, Шарофатхон, — дерди қизлардан бири. — Кечикиб келсам айбим очилиб қолмасин дебсиз-да.

— Орқада қолганингиз алам қиляптими? — Шарофатхон дегани жавоб бера бошлади. — Иккаламиз тенг бошлаган эдикку, ахир. Гап сотганди кўра тезроқ чопайлик, ғўзамиз сувсираб қопти, кечқурунгача тутатсак, эртага эгат олиб сув қўйиш мумкин.

Йўқ, биргина Шарофатхон Иброҳимова ва Бонучон Сиддиқова эмас, колхоз деҳқонларининг ҳаммаси шу долзарб қунларда зардорларча ишлаб, ғўзани серҳосил қилиб ўстириш учун ҳаракат қилишяпти. Кекса коммунист Мамасоли Исомиддинов бошлиқ мададкорлар, идора ходимлари ҳам далада. Куни кеча идора ходимлари тўртинчи бригадада йигирма гектардан кўпроқ майдондаги ғўзани бегона ўтлардан тозалаб бердилар. Хоразмлик пахта усталарининг мурожаатига жавобан мўл «оқ олтин» етиштириш учун курашни кун сайин кучайтираётган колхоз деҳқонлари барча куч ва воситаларни ғўза парваришига сафарбар этмоқдалар. Ҳар куни далада 30 чопиқ трактори тинимсиз ишлаб турибди. Ғўза туплари тагини юмшатиш, бегона ўтларни юлиш ва ғўза зараркунандаларига қарши курашда 1150-1200 киши қатнашмоқда.

Колхоз правлениеси ва партия комитети июль ойида ғўзани камида бир ярим марта, ривожланишдан орқада қолган участкаларда эса икки марта комплекс парвариш қилишга қаратилган тадбирлар ишлаб чиққан эдилар. Ҳозир дала ишлари ана шу тадбирлар асосида олиб борилмоқда. Колхозчилар ва механизаторларнинг уюмли ишлашлари учун яхши шароит яратиб берилган.

«Оқ олтин» ошиқлари бу йил 1350 гектар ернинг ҳар гектаридан 31 центнердан дурдона етиштиришга аҳд қилган эканлар, ҳозирга қадар уч марта комплекс парвариш қилинган ва ёппасига гуллаётган ва кўсаклаётган ғўзалар бу юксак мажбуриятнинг ҳам шараф билан бажарилишига биргадан-бир гаровдир.

Б. ЮСУПОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбири.

ЁШ ТОШКЕНТЛИКЛАР САМАРҚАНДДА

Оҳалик — тоғлар орасидаги ғўзал, баҳаво жой. Ҳар йили ёзда бу хуш манзарали жойдаги пионер лагерларида Самарқанд ва Каттақўрғон шаҳар мактабларининг кўплаб ўқувчилари ўз каникулларини ўтказадилар. Бу йил Самарқанд пионерлари лагерига зилзиладан зарар кўрган тошкентликларнинг болалари ҳам дам олгани келдилар.

— Коллективимиз, — деди пионер лагерининг бошлиғи А. Кузнецов, — республикамиз пойтахти болаларини саминий кутиб олишди.

Пойтахтлик ўқувчилар лагерда бошқа пионер-ўқувчилар билан тезда дўстлашиб олдилар. Улар лагерь қучоғида дам олиш билан бирга Самарқандни ёдгорликларини бориб кўрмоқдалар, тарихий жойларга экскурсиялар уюштириляпти.

Л. ЭРГАШЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Ер тўғрида **БИР ШИНГИЛ**

«Андижанская правда» ва «Коммунист» газета редакциялари ҳузуридаги икки йиллик қишлоқ мухбирлари университетини 40 киши битириб чиқди.

А. Азаматов.

●

Оржоникидзе районидаги Хондойлиқ қишлоғига «Чирчиқ — Хондойлиқ» маршрути бўйича автобус қатнай бошлади.

Ш. Расулов.

ҚОЗОҒИСТОН ҲАШАРИ

Севимли Тошкентимиз жўшқин ҳаёт билан яшамоқда. Шаҳарнинг қайси корхона ё қурилишига борманг, ижодий меҳнат булоқдек қайнаётганининг гувоҳи бўласиз, шаҳарнинг ҳуснига чирой қўшиш йўлида фидокорона меҳнат қилаётган олиҳиммат қурувчиларни учратасиз.

Куни кеча олов қалбли бинокорларнинг зарбдор отряди бўлган Қозоғистон қурувчилари ҳузурида бўлдик. Ҳамма ўзининг меҳнат постида бардам туриб ишлаяпти. Кўкка бўй чўзган башня кранларининг қудратли қартуми бир дақиқа ҳам ҳаракатдан тўхтамайди. Агдарма машиналар цемент, бетон, ғишт, тахта ва бошқа қурилиш материалларини бетўхтов етказиб бериб турибди. Ана, азамат бетончилар тер тўкиб ишлашяпти. Улар уй-жой, маданий-маиший биноларнинг пойдеворига асрлар оша маҳкам турадиган бетон ётқизяптилар. Нарироқда эса ғишт терувчилар ишлашяпти. Уларнинг ҳам қўли-қўлига тегмайди. «Казакстрой» бошқармасининг бошлиғи Василий Герасимовни бетон узелидан топдик. Ўттиз ёшлар атрофидаги бу абжир йигит асли красноярсклик экан. У ерда қурилиш институтини битириб, Қозоғистоннинг қўриқ ерларида ишлабди. Кейин эса республика пойтахтига ишга чақирилиб, у ерда кўпгина саноат корхоналарининг биноларини қуришга бошчилик қилибди.

Қозоқ биродарларимиз Тошкент зилзиласини эшитиши билан дўстлик қўлини чўзиш учун жасорат шаҳрига отланишибди. Мана, ҳозир 400 киши янги кварталларни бунёд этишда қатнашмоқда. Улар Чилонзорда бутун бир микрорайонни бунёд этишмоқчи. Бинокорлар ҳар бири 48 квартирали еттита уй, мактаб-интернат, меҳмонхона ва болалар боғчаси қуриб беришади. Ҳаммаси бўлиб улар 28 минг квадрат метр саҳнда шинам бинолар барпо этишади.

Олмаота кварталини бунёд этишда А. Мусабеков, Т. Нуржанов, К. Сергеев сингари оташқалб-лар алоҳида ташаббус кўрсатяптилар. Улар смена нормасини икки ҳиссадан ошириб адо этишяпти. Қозоқ қурувчиларига беполён Қозоғистоннинг ҳамма томонларидан бинокорлик материаллари пешма-пеш етказилиб берилмоқда. Олмаота ва Балхашдан, Павлодар ва Темиртовдан ғишт, цемент, тахта ва бошқа қурилиш материаллари, машина ва механизмлар келиб турибди. Қозоғистонликлар бу ерда бўладиган ҳамма қурилишларни ўз ҳисобларидан бунёд этадилар. Олиҳиммат ҳашарчилар ваъдаларининг устидан чиқиш учун ҳормай-толмай меҳнат қилишяпти.

Д. УРИНБОСАРОВ.

ПЛАНЕТАМИЗДА

ҲАҚЛИ ТАЛАБ

АҚШ

НЬЮ-ЙОРК. Қўшма Штатларда мамлакатдаги бешта энг катта авиация компанияси механикларидан 35 минг киши забастовка қилмоқда. Ички авиация йўлларининг 60 процентида қатнов тўхтаб қолди. Забастовкачилар иш ҳақини оширишни, пуллик отпускалар беришни, пенсия таъминотини ва медицина хизматини талаб қилмоқдалар.

Авиация компанияларининг хўжайинлари бу талабларни қондиришдан бош тортмоқдалар.

Авиация компанияларининг вакиллари билан механиклар касаба союзи ўртасида Вашингтонда меҳнат министрлиги воситачилигида олиб борилаётган музокаралар ҳар иккала томон битимга келолмаганлиги сабабли тўхталиб қолди.

Президент Жонсон «мамлакатнинг миллий манфаатларини назарда тутиб», забастовкани тўхтатинглар, деб касаба союзга мурожаат қилди. Жумладан, у бу забастовка Вьетнамдаги урушга юборилаётган ҳарбий юкларни ташишга зарба беради, деди.

АҚШнинг Кеннеди бурунидаги ракета марказига ҳам авиация компанияларининг забастовкаси таъсир қилди. Чунки забастовка бошлаган касаба союзнинг 1.100 аъзоси бу ерда ишлайди. Ракета марказининг ҳамма дарвозалари олдида забастовкачиларнинг вакиллари турибди. «Аполлон» космик кемасининг ва «Сатурн-5» ракета системасининг лойиҳалари устида олиб борилаётган ишлар қисман тўхтаб қолди.

Авиация механикларининг забастовкаси АҚШ граждан авиациясида кейинги йилларда ўтказилган энг катта забастовкадир.

ИТАЛИЯ

РИМ. Мамлакатдаги ишчилар синфининг энг катта ва уюшган отрядларидан бўлган Италия қурилиш саноати меҳнаткашларининг забастовкаси уч кун давом қилди. Забастовкада бир миллиондан кўпроқ киши қатнашди. Кўп шаҳарларда оммавий намойишлар ва митинглар ўтказилди.

Тренто шаҳрида кўп минг кишилик митинг қатнашчиларига полиция отряди ҳужум қилди. Полициячилар ҳимоясиз бинокор ишчиларни резинка таёқлар билан калтакладилар. Уларни юк автомобилларига зўрлаб тиқиштириб, полиция участкаларига олиб кетдилар. Кўпгина ишчилар қаттиқ жароҳатланди ва шикастланди.

Иш ҳақини ошириш, корхоналарда касаба союзларининг ҳуқуқлари ва эркинлигига риоя қилиш ва янги меҳнат шартномалари тузиш ҳақидаги талабларни қувватлаб, Италия умумий меҳнат конфедерацияси томонидан Сиена шаҳрида ташкил этилган намойишда ишчи ва деҳқонлардан икки мингдан кўпроқ киши қатнашди. Шахтёрлар, металлурглар, бинокорлар ва батраклар хўжайинлар ва монополиячиларнинг меҳнаткашлар ҳуқуқларига қилаётган ҳужумига норозилик билдириб, шу намойишда бирга иштирок қилдилар. Бутун вилоятда жуда кўп забастовкалар ўтказилди.

Триест шаҳридаги «Сан марко» кемасозлик корхонасининг ишчилари ўзларининг моддий аҳволларини яхшилашни талаб қилиб, иш ташладилар.

Шаҳарда ўтказилган катта намойиш натижасида транспорт қатнови бир неча соат тўхтаб қолди.

ГОЛЛАНДИЯ

ЛОНДОН. Роттердам шаҳри яқинида янги нефт тозалаш заводини қураётган инглиз «Фостер уиллер» қурилиш фирмасининг 900 ишчиси Роттердамда эълон қилган забастовкада қатнашган чет эл ишчиларидан (инглиз, турк, даниялик, француздардан) 400 кишига штраф солинди. Бинокорлар иш ҳақини оширишни ва меҳнат шароитини яхшилашни талаб қилиб, иш ташладилар.

Рейтер агентлигининг хабарида айтилишича, фирма хўжайинлари забастовкачиларнинг талабларини қондиришдан бош тортдилар ва қолган 500 ишчи — голландиялик бинокорлар ишга тушмасалар, уларни ҳам ишдан ҳайдаймиз, деганлар.

(ТАСС).

ЖАКАРТАДА ЯНГИ ҲУКУМАТ ТУЗИШ ТЎҒРИСИДА МУЗОКАРАЛАР

ПАРИЖ. Индонезия армиясининг қўмондони генерал-лейтенант Сухарто янги ҳукумат тузиш масаласи устида сиёсий партияларнинг, оммавий ташкилотлар ва турли гуруҳларнинг раҳбарлари билан консультация қила бошлади.

Маълумки, муваққат халқ маслаҳат кенгашининг ўтган ҳафтада ўз ишини тамомлаган сессияси Сухарто 17 августдан кечиктирмай янги ҳукуматни тузсин, деб қарор қилган эди.

Авиация компаниялари ўртасидаги можаро

БРАЗЗАВИЛЬ. Конго (Киншаса) Министрлар Советининг «Эр-Конго» миллий авиация компаниясини Бельгиянинг «Сабена» авиация компанияси билан боғловчи конвенцияни бекор қилиш тўғрисидаги қарори Бельгия компанияси раҳбарларининг норозилигига сабаб бўлди «Сабена» маъмурияти Конго транспорт ва телекоммуникациялар министрига юборган мактубида бундай дейди: башарти Конго ҳукумати «Сабена»нинг Конго банкидаги счетини очмайдиган бўлса, «Сабена» «Эр-Конго»га «ҳар қандай техника ёрдами» кўрсатишни тўхтатиб қўяди. Конго давлати қабул қилинган қарорга биноан. Ўзининг «Сабена»даги улушини (акциялар капиталнинг 25 процентини) қайтариб олади.

Киншаса радиоси «Сабена»нинг бу мактуби ҳақида хабар бериб, уни очиқдан-очиқ дўқ-пўписа деб атайди.

(ТАСС).

Дўстлик эстафетаси

УЛАН-БАТОР. Монголия революциясининг бешиги — Алтан — Блак шаҳрида совет мотопойгачи спортчилари монгол ҳамкасбларига дўстлик эстафетасини топширдилар. Шу муносабат билан монгол-совет дўстлиги митинги бўлиб ўтди.

НИҲОЯТ, ТЎП ЎЙИНГА ТУШДИ

ЛОНДОН. 11 июль. (ТАСС махсус мухбирлари **С. Иванов, Н. Киселев**). Душанба куни Лондондаги «Уэмбли» стадионида Англия — Уругвай матчи билан футбол бўйича саккизинчи жаҳон чемпионати (Жюль Риме кубогини олиш учун ўтказиладиган мусобақа)нинг финал ўйинлари бошланди.

Англия билан Уругвай командалари майдонга тушади.

Майдон эгалари қандай тактикани қўлланишларини бизга инглиз ҳамкасбларимиз матч бошланмасдан олдиноқ кўрсатиб берган эдилар. Дарҳақиқат, ўйинннинг манзараси бошиданоқ улар айтганча бўлиб чиқди, яъни тўрт киши ҳимояда, уч киши ярим ҳимояда ва уч киши (Гривс, майдон марказидан ўқдек ёриб кириш вазифаси ўз зиммасига юклатилган Хант ва Коннели) ҳужумда ўйнади. Орқароқда ўйнаган Бобби Чарльтон диспетчерлик ролини ўз гарданига олди, унинг Англияда энг хавфли ҳужумчилардан бири ҳисобланиши бежиз эмас экан. Бобби кўпинча оёғига тушган тўпни тўппа-тўғри дарвозага йўналтираверди. Ҳимоячи Коэн билан марказий ҳимоячи Жон Чарльтон узлуксиз равишда ҳужумга қўшилиб туришди.

Инглизларнинг рақиби тахминан қандай схемада ўйнаяжаги ҳам бизга маълум эди: 1+1+4+3+2. Бироқ, уругвайликлар сал бошқачароқ ҳаракат қилиб, дастлабки мўлжал бўйича фақат Трочани шерикларининг хатосини тузатиб турувчи қўшимча ҳимоячи ролида сақлаб қолишди. Сильвани эса ҳужумнинг олдига ўтказиб юборишди. Сирасини айтганда жанубий америкаликлар бирон қатъий схемага амал қилишлари қийин бўлди, чунки инглизлар уларнинг дарвозасига устма-уст ёпирилиб келаверди. Дастлабки беш минутдаёқ Уругвай дарвозаси олдида уч марта бурчакдан тўп тепилди. Икки марта жаҳон чемпиони бўлган команданинг дарвозабони Мазуркевич бир нафас тиним билмади.

Ўнинчи минутга боргандагина меҳмонлар биринчи марта тузукроқ комбинация ўтказишга муваффақ бўлишди, лекин уларнинг ўйинчиларидан бири ўйиндан ташқари ҳолатда тушиб қолгани учун бу комбинация ниҳоясига етмади. Инглизларнинг дарвозабони Бэнкс биринчи таймнинг ўрталаридагина ўз дарвозасини қутқариш учун жон-жаҳди билан тўпга ташланишга мажбур бўлди.

Шундай бўлса ҳам, уругвайликлар бир неча марта хатарли ҳужум қилдилар, аммо улар майдон марказидан ўтиш вақтида ҳаддан ташқари имиллаб, мезбонларнинг ўз ҳимоячиларини дарвоза атрофига йиғиб олишига имкон бериб қўйдилар.

Мана ўйинда юз берган бир неча вазиятни кўринг. 15-минут эди. Коннелининг узоқдан тепган тўпи штангадан сал баландроқ ўтиб кетди. Шунинг устига инглизлар икки марта бурчакдан тўп тепишди. 26-минутда штраф тўпини жуда яхши тепгандан кейин Бобби Чарльтоннинг гол киритишига сал қолди. Тўп яна бурчакдан тепилди. 33-минутда инглизларнинг тўрт ҳужумчиси учта ҳимоячи билан бақамти келиб қолди. Орқадан етиб келишга улгурган Манисера тўпнинг дарвозага киришига йўл бермади. Ҳужум кўп бўлди-ю, лекин ҳар иккала томон футболчиларининг ҳаддан ташқари ийманиб ҳаракат қилишлари муваффақият қозонишга халақит берди, шу сабабдан командалар танаффусга чиқишганида ҳисоб аввалгидек очилмай қолаверди.

Уругвайликларнинг аҳволини тушуниш мумкин. Инглизлар шак-шубҳасиз ўз группасининг пешкадам командаси бўлиб, сўнгги вақтларда уларнинг имкониятларига ҳатто бразилияликларга нисбатан юқори баҳо берилмоқда. Шунинг учун икки марта жаҳон чемпиони бўлган уругвайликларнинг инглизларни енгишдан ҳам кўра чорак финалга чиқиб олишлари катта гап. Бунинг учун эса биринчи ўйинни дуранг қилиш унчалик ёмон иш эмас. Турнир мезбонлари бундан кўра мушкулроқ аҳволда қолишди. Чемпионатни очиб беришдек шарафли ҳуқуқни олган инглизлар «Уэмбли» чинбарларини лиқ тўлдирган 75 минг ишқибоз билан телевизорлар экрани ёнида ўтирган миллион-миллион мухлисларнинг умидларини оқлашга жуда бажонидил ҳаракат қилишди, албатта. Инглизлар ғалаба қилса керак, деган умид бор эди. Ўйиннинг бошқача натижа билан тугаши уларнинг кўнглини тўлдирмас эди.

Иккинчи таймнинг бошидан то ўйинннинг охиригача инглизлар жон-жаҳдлари билан қаттиқ ҳужум қилишди. Аслини олганда тўп бир дарвоза атрофида ўралиша берди.

52-минутда мақсадга эришишга яқинлашгундек бўлиб қолган эди, лекин Мазуркевичнинг дадил олға ташланиши инглизлар форвардининг хафсаласини яна пир қилди. Ўйинннинг 74-минути. Гривснинг якка ўзи ёриб ўтиши тўпни қаттиқ тепиш билан ғоят катта хавф туғдирди, лекин тўпни ўругвайликлар дарвозабони ушлаб олади. Ўйиннинг 85-минутида Коннели тўпни боши билан уради. Тўп дарвоза ёғочига тегиб ошиб ўтади. Инглизларнинг чап қанот ҳужумчиси аламидан бошини ушлайди: Қандай имконият қўлдан бой берилди! У тўпни тепганидан кейин кўп ўтмай тўп дарвоза ёнидан ўтади. Бу пайтда Мазуркевич дарвозадан четда эди. Бу эса бой берилган сўнгги имконият эди.

Судьянинг якунловчи ҳуштак чалиши серғайрат жанубий америкаликларни ғоят қувонтирди.

Одамларнинг диққатини «Уэмбли»да футбол чемпионатининг очилиш байрамидан диққатни чалғитмаслик учун бугун кечқурун чемпионатда бошқа ўйинлар ўтказилмади.

(ТАСС).

СУДАН ПАРЛАМЕНТИ ДЕПУТАТЛАРИНИНГ БАЁНОТИ

ХАРТУМ. «Бижа конгресс» регионал ташкилотининг парламент фракциясидан депутат Хошим Бамкар Судан таъсис мажлисида сўзга чиқиб, Америка ёрдамидан воз кечиш тўғрисидаги таклифни парламент аъзолари муҳокамасига ҳавола қилди. Хошим Бамкар Американинг Суданга бераётган ёрдами масаласи хусусида текширув ўтказишга ва Америка мутахассисларини мамлакатдан ҳайдаб чиқариш чораларини кўришга даъват қилди.

Мустақил депутат Муҳаммад Сулаймон ҳам Американинг Суданга бераётган ёрдамидан воз кечишни талаб қилиб айтган гапларни ҳам газеталар босиб чиқармоқдалар.

БОЛГАРИЯНИНГ қадимий шаҳри — Пловдив аҳолисининг сони жиҳатидан мамлакатда иккинчи ўринда туради. Шаҳар қиёфаси тубдан ўзгариб кетган. Яқинда яна 2800 квартирага хонадонлар кўчиб киришади. Суратда янги уй-жойлар.

БТА — ТАСС фотоси.

ИНТЕРВЕНТЛАРНИНГ ТАЛАФОТИ

ХАНОЙ. 11 июль. (ТАСС). Вьетнам халқ армиясининг ҳаво ҳужумига қарши мудофаа қисмлари бугун Нгеан вилояти устида Америка самолётини уриб туширдилар. Вьетнам информация агентлигининг хабар беришича, Вьетнам Демократик Республикаси территорияси устида уриб туширилган Америка самолётларининг умумий сони 1185 тага етди.

ПАРИЖ. 11 июль. (ТАСС). Жанубий Вьетнам ватанпарварлари кеча Сайгондан 60 километр ғарби-жанубда ҳарбий машинани мина билан портлатдилар. Франс Пресс агентлигининг хабар беришича, ана шу портлаш натижасида Американинг икки солдати ва Жанубий Вьетнамнинг бир солдати ҳалок бўлган.

ИНЖЕНЕРЛАР САФИ КЕНГАЙМОҚДА

Ҳозирги замон фан ва техникасида алоқа муҳим ўринлардан бирини эгаллайди. Алоқа техникасининг, радиотехника ва электрониканинг кейинги вақтларда мислсиз юксалиб кетиши — халқ хўжалигимизга борган сари кўпроқ фойда келтирмоқда.

Алоқа фани ва техникасини ривожлантиришга Алоқа министрлигига қарашли илмий текшириш институтлари, олий ва ўрта махсус ўқув юртлари ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшмоқдалар. Ана шундай олий ўқув юртларининг бири Тошкент электротехника-алоқа институтидир. Ўрта Осиёда алоқа институтининг ташкил этилишининг ўзи Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг маҳаллий кадрлар орасидан юқори малакали техник мутахассислар етиштириб чиқариш ҳақида бениҳоя ғамхўрлик қилганлигининг натижасидир.

Тошкент электротехника-алоқа институти ҳозирнинг ўзида 1188 алоқачи инженерларни тайёрлаб етиштирди. Бу мутахассислар ҳозир республикамизда ва бошқа қардош республикаларда ҳормай-толмай меҳнат қилмоқдалар. Институт бу йил ҳам Ўрта Осиё ва Қозоғистон республикалари халқ хўжалиги учун бир қанча малакали мутахассислар тайёрлаб берди. Яқинда институтни битираётган анчагина студентлар муваффақиятли равишда диплом ёқладилар. 118 студент радио алоқаси ва радиоэшиттириш факультетини, 73 дипломант эса автоматик ва кўп каналли электр алоқаси факультетини тугатди. Айниқса, ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда кечки курсларни ва сиртқи бўлимларни битириб чиқаётганларнинг назарий ва практик жиҳатдан пухта мутахассислар бўлиб етишаётганини алоҳида қайд қилиб ўтиш лозим. Студентларнинг диплом ишлари алоқа соҳасининг энг актуал, ҳаётий темаларига бағишланган. Институтни битириб чиқаётган студентлардан Шаровский, Аҳмедов, Мельникова, Рунис, Блоштейн, Сидиқова сингариларнинг диплом ишлари халқ хўжалиги аҳамиятига эга бўлган муҳим масалаларни ёритади. Уларнинг баъзилари турмушга тадбиқ қилиниши мўлжалланилмоқда.

Тошкент электротехника-алоқа институти республикадаги энг ёш олий ўқув юртларидан биридир. У яқиндагина ўзининг ўн йиллигини нишонлади. Лекин шундай бўлишига қарамай, халқ хўжалиги учун ҳозирнинг ўзида жуда кўп юқори малакали мутахассислар етказиб берди. Бу йил ҳам институтга бўлажак инженерлар қабул қилиш борасида қизғин иш олиб борилмоқда.

М. АСТАХОВ,

Тошкент электротехника-алоқа институтининг ректори.

ШУНАҚАСИ ҲАМ БЎЛАДИ

Пули билан сотилган чемодан

Липецк ёнидаги Маслово қишлоқ магазинида колхозчи Иван Севрюков чемодан сотиб олди. Уйига келиб, чемоданни очиб қаради-да, ҳайрон қолди: кароматингдан ўргилай! Чемоданнинг ичи тўла пул, ўн сўмлик пачкалари билан турарди! Севрюков шу заҳотиёқ чемоданни ёпди-да, қайтариб магазинга олиб кетди. Сотувчилар харидорга қандай қилиб миннатдорчилик билдиришни билишмасди. Сотувчилар банкка топширишга улгурмаган икки минг сўмга яқин пулни чемоданга солиб қўйишган экан.

Болғача ошқозондан топилди

Барнаулдаги балиқ магазинидан лаққа балиқ сотиб олишган эди. Уни сўйиб, қорнини ёришаётганда, балиқнинг ошқозонидан... слесарлар болғачаси чиқди. Болғача балиқ ошқозонига қандай тушиб қолган, лаққа балиқ нимага бундай таомни танаввул қилдийкин?..

(«НЕДЕЛЯ»дан).

ОБ-ХАВО

Бугун республикамизнинг барча районларида ҳаво очиқ келади, ёғингарчилик бўлмайди. Секундига 3-7 метр тезликда шамол эсиб туради. Ҳарорат 35-40 даражага етади.

Тошкентда ҳавога бир оз булут чиқса-да, ёғингарчилик бўлмайди. Секундига 3-7 метр тезликда шамол эсади. Ҳарорат 33-37 даража бўлади.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

РАДИО БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

7.55 — Озодалик — саломатлик гарови (рус.). 8.25 — Ўзбек халқ куйлари. 9.30 — Фортепьяно пьесалари. 10.30 — Концерт. 11.10 — КПСС Марказий Комитети май Пленуми қарорлари амалда. 11.25 — Қўшиқлар. 12.15 — Ўрта Осиё республикалари куйлари. 13.30 — Концерт. 16.15 — Опералардан парчалар. 17.00 — «Ёшлик» радиостанцияси. 18.10 — Бутуниттифоқ радио ва телевидение хори. 18.30 — Ботир Зокиров куйлайди. 19.20 — Қозоқ куйлари. 20.00 — Андижон денгизи (рус.). 20.10 — Украин куйлари. 20.45 — Орденли Самарқанд геологияси. 21.20 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун концерт. 22.00 — Коммунистик ахлоқ ва тарбия. 22.15 — Концерт. 22.40 — Поэзия кечаси. 23.20 — Концерт.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 18.00 — **Телевизион янгиликлар.** 18.20 — **Қизил галстук** тележурнали. 19.00 — **Игрим — Серов трассасида, Апельсинлар ўлкасида** (телефильмлар). 19.30 — **Концерт.**

20.30 — **Эртаги кун программаси.**

Рус тилида: 20.35 — **Телевизион янгиликлар,** 20.50 — **Халқ контроли амалда,** 21.10 — **Концерт** (Ўзбекистон ССР Жамоат тартибини сақлаш министрлиги қўшинлари бўлимининг ансамбли ижросида).

Москва кўрсатади

(тажриба тариқасида)

00.20 — Интервидение. **Футбол бўйича жаҳон биринчилиги.** Венгрия — Португалия командалари ўртасида (Англиядан).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Тошкент кўрсатади

Рус тилида: 18.10 — **Соғ бўлишни истасанг** (болалар учун). 18.35 — **Тошкент янгиликлари.** 18.45 — **Ўзбек музикали театр манбаларидан.** 19.45 — **Кинопанорама.**

Ўзбек тилида: 20.35 — **Кун варақ сирлари** (телефильм). 20.55 — **Тошкент янгиликлари.** 21.05 — **Ўлим сиртмоғи** (бадиий фильм).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ДРАМА ВА КОМЕДИЯ ТЕАТРИДА

(Ленин комсомоли номли паркдаги ёзги бинода) гастролдан қайтиб келгандан кейин қўйиладиган спектаклларнинг

РЕПЕРТУАР ПЛАНИ

13/VII да — **Бағритош.**
14/VII да — **Қаламқошлигим.**
15/VII да — **Равшан ва Зулхумор.**
16/VII да — **Концерт.**
17/VII да — **Бағритош.**
18/VII да — **Тошболта ошиқ.**

Қарши шаҳар политехникуми

СИРТҚИ ВА КУНДУЗГИ БЎЛИМЛАРГА

1966/67 ўқув йили учун

УҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Политехникумдаги ихтисослар:

Саноат ва граждан бинолари қурилиши — қурувчи-техниклар тайёрлайди;

гидротехника қурилиши — гидротехник-техниклар тайёрлайди;

қурилиш деталлари ва темир-бетон конструкциялар ишлаб чиқариш — технолог-техниклар тайёрлайди.

автомобилни ремонт қилиш ва қараб туриш — механик-техниклар тайёрлайди;

автомобиль транспортини эксплуатация қилиш — механик-техниклар тайёрлайди;

Политехникумнинг сиртқи ва кундузги бўлимларига 8—10—11-синфни тамомлаган кишилар қабул қилинади.

8-синф ҳажмидаги маълумот билан кирувчилар: ўзбек тилидан (диктант), математикадан (ёзма ва оғзаки) имтиҳон топшириб, I-курсга қабул қилинади.

10—11-синф ҳажмидаги маълумот билан кирувчилар: ўзбек тилидан (иншо), математикадан (ёзма ва оғзаки) имтиҳон топшириб, II-курсга қабул қилинади.

Кундузги бўлимга аризалар 31 июлгача, сиртқи бўлимга эса 15 июлгача қабул қилинади.

Аризага қуйидаги ҳужжатлар қўшиб берилади: аттестат ёки шаҳодатноманинг асли ва нотариус тасдиқлаган копияси, 3×4 сантиметр ҳажмида 4 та фотокарточка, соғлиғи ҳақида справка, турар жойидан справка, характеристика, иш жойидан справка, туғилганлик ҳақидаги гувоҳноманинг нусхаси, таржимаи ҳол, меҳнат дафтарчасининг копияси.

Кундузги бўлимга кирувчилар учун имтиҳон 1 августдан 20 августгача, сиртқи бўлимга кирувчилар учун — 15 июлдан 25 июлгача ва 10 августдан 20 августгача ўтказилади.

Ўқиш 1 сентябрдан бошланади.

Узоқ жойлардан келганлар ётоқ билан таъминланади.

Политехникумнинг адреси: Қарши шаҳар, Ленин кўчаси, 83-уй, телефон 45.

Тошкент паррандачилик техникуми

1966/67 ўқув йилига

УҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Техникумга 8-10-11 синф ҳажмида маълумотли, 15 ёшдан 35 ёшгача бўлган эркак ва хотин-қизлар қабул қилинади.

Техникумда қуйидаги бўлимлар бор:

зоотехния бўлими — паррандачи-зоотехниклар тайёрлайди;

паррандачиликни механизациялаш ва электрлаштириш бўлими — паррандачилик механик-электрикларини тайёрлайди.

Ўқиш муддати: 8-синф ҳажмидаги маълумот билан кирувчилар учун — 4 йил, 10-11 синф ҳажмидаги маълумот билан — 2 йил.

Ҳужжатлар 5 августгача қабул қилинади.

Арифметикадан (ёзма ва оғзаки), она тилидан (ёзма) имтиҳон топширган ўқувчилар ётоқ ва стипендия билан таъминланади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Оржоникидзе район, 8-почта бўлими (1, 74-автобусда Салор станциясигача ва Салор станциясидан Салор — Тузал автобусида «Тошкент паррандачилик фабрикаси» остановкасигача).

ТОШКЕНТ ТРАМВАЙ-ТРОЛЛЕЙБУС БОШҚАРМАСИ

трамвай ва троллейбус ҳайдовчилари, вагон ремонт қилувчи слесарлар, контакт ва кабель тармоқларининг электромонтёрларини тайёрлайдиган

3 ОЙЛИК

курсга

УҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Ўқиш 15 июлда ва 30 июлда бошланади.

Стипендия тўланади. Ёлғиз кишилар ётоқ билан таъминланади.

Тошкент шаҳар, Полтороцкий кўчаси, 12-уйда кадрлар бўлимига мурожаат қилинсин. Телефон В-3-11-82.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Радиоэшиттириш ва телевидение давлат комитети коллективи Ўзбекистон ССР Фанлар академияси академиги, Ўзбекистон халқ шоири

Ғафур ҒУЛОМНИНГ

вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оиласига чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон Ёзувчилар союзи республика халқ шоири, академик

Ғафур ҒУЛОМНИНГ

вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оиласига чуқур таъзия изҳор қилади.

«Шарқ юлдузи» журнали редколлегияси ва редакция коллективи Ўзбекистон халқ шоири, академик

Ғафур ҒУЛОМНИНГ

вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оиласига чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон китоб савдоси бирлашмаси коллективи бирлашма бошлиғи Б. Ғ. Ғуломовага акаси

Ғафур ҒУЛОМНИНГ

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Бухоро область партия комитети ва область ижроия комитети ажойиб сўз устаси, совет мамлакатининг атоқли шоири, ўзбек совет адабиёти асосчиларидан бири

Ғафур ҒУЛОМНИНГ

вафот этганлиги муносабати билан область меҳнаткашлари номидан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

САЛОМАТ БЎЛАЙ ДЕСАНГИЗ

Кейинги йилларда Ўзбекистонда халқнинг моддий аҳволи ва медицина хизматининг яхшиланиши натижасида ошқозон-ичак касалликлари анча камайди. Лекин республикамиз иссиқ иқлимли бўлгани учун бу касалликлар ҳали ҳам учраб туради. Ҳозирги вақтда поликлиника ва амбулаторияларда ошқозон ва ичак касалликлари билан оғриган беморларнинг даволаниши учун алоҳида кабинетлар ташкил қилинган. Бу ерда беморлар тегишли консультация оладилар ва даволанадилар.

Ошқозон ва ичак касалликлари овқатланиш принципларини бузилишидан келиб чиқади. Ўз вақтида овқатланмаслик, шошиб овқатланиш, кўпинча бир типдаги, шунингдек асосан карбон сувлардан ташкил топган, кам оқсилли

ШИФОКОРЛАР МАСЛАҲАТИ

меваларни истеъмол қилиш бунга сабаб бўлади. Ёзнинг иссиқ кунларида ошқозон шираси кам ажралади; чунки куннинг иссиқлиги натижасида сув кўп ичилади ва ошқозон шираси суюлиб кетиб, ширанинг ошқозонга тушган микроблардан тозалаш хусусиятини, ҳамда унинг ферментатив активлигини камайтиради. Бундай шароитда юқорида айтилгандек нотўғри овқатланиш, кўп миқдорда хом мева ва сабзавотлар ейиш ачиш диспепсияси типидаги ошқозон-ичак бузилишларини келтириб чиқаради.

Юқумли ичак инфекцияси ошқозон ва ичак касалликларининг пайдо бўлишига сабаб бўлади. Айниқса, дизентерия касаллиги ёмон даволанганда ёки етарли даволанмаган ҳолларда сурункали ичак яллиғланишини келтириб чиқаради.

Юқумли ичак касалликларининг олдини олишда пашшага қарши курашиш, мева ва сабзавотларни қайнатилган сувда ювиб истеъмол қилиш, овқатланишдан олдин қўлни ювиш асосий воситалардан бири саналади.

Ошқозон — ичак касалликларининг пайдо бўлиши ва мураккаблашишида антибиотиклар (биомицин, левомицетин, мицерин)ни врач назоратисиз беморларнинг ўзлари ишлатиши ҳам сабаб бўлиши мумкин. Бу ерда яна шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, табиий офат — зилзила натижасида Тошкент аҳолисининг бир қисми вақтинча чодирларда, бошқа бир қисми зичлаштирилган шароитда яшамоқдалар. Бу жойларнинг санитария ҳолатига доимо эътибор бериб туриш керак. Водопровод суви билан таъминлаш, канализация ўтказиш, чодирлар атрофини тоза тутиш каби чораларни ўз вақтида амалга ошириб бориш ошқозон-ичак касалликларининг олдини олишда катта аҳамиятга эга.

Ошқозон-ичак касалликлари (гастрит, энтерит, энтероколит) билан оғриганда беморда умумий дармонсизланиш пайдо бўлади, қорин оғрийди, иштаҳа камаяди ёки йўқолади, кўнгил айнийди. Бош оғрийди, сержаҳллик содир бўлиши мумкин. Агар бемор ўз вақтида тўғри ва тўла даволанмаса, касаллик мураккаблашади, бемор озади, қони камаяди, дармони йўқолади, натижада аҳволи оғирлашиб, ётиб қолади.

Ошқозон ва ичак касалликларининг биринчи белгилари пайдо бўлиши билан врачга мурожаат қилиш керак. Медицинага алоқаси бўлмаган атрофдаги кишиларнинг ҳар хил маслаҳатларидан ҳамда ўз-ўзини даволашдан воз кечиб, врачнинг буюрган дориларини парҳезини ва бошқа маслаҳатларини тўла бажариш лозим. Фақат шу йўл билан, ўз вақтида врачга мурожаат қилиш, тўғри ва охиригача даволаниш йўли билан ошқозон ва ичак касалликларининг оғир оқибатларидан сақланиб қолиш мумкин.

А. ШОДМОНОВ,

Тошкент медицина институтининг ассистенти.

Бизнинг адрес ва телефонлар СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ТОШКЕНТ, «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ № 26. Редактор — В36545. Редактор ўринбосарлари — В37914, В39323. Масъул секретарь — В34455. Масъул секретарь ўринбосарлари — В37263. Партия турмуши — В33469, В37221. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш, халқаро ҳаёт — В31216. Коммунистик тарбия — В31455. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — В34780. Совет қурилиши — В33258. Қишлоқ хўжалик — В37604. Адабиёт ва санъат — В32036. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — В34451. Маҳаллий ахборот — В32347. Оммавий ишлар ва хатлар — В39005, В33553. Иллюстрация — В34524. Стенографистка — В37343. Корректура — В37162. Эълонлар — В38142. Коммутатор — В30249, В30250, В30251, В30252, В30253, В30254, В30255, В30256, В30257, В30258.

№ 156. ИНДЕКС 64543. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. Р. 06568.